



Lieta Nr. C04436111
PAC-0822, 2013.gads

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2013.gada 02.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Pētersone,
tiesnese A.Čerņavska
un tiesnesis R.Grāvelsiņš
ar sekretāriem O.Keišu un J.Skuju,
pieņemoties zvērinātiem advokātiem I.Kroderei-Imšai un M.Grudulim,
izskatīja atklātā tiesas sēdē 2013.gada 19.martā
civillietu akciju sabiedrības „Latvijas balzams” prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību
„Mājas alus” par preču zīmju nelikumīgas izmantošanas pārtraukšanu un negodīgas
konkurences novēršanu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” apelācijas
sūdzību un akciju sabiedrības „Latvijas balzams” pretapelācijas sūdzību par Rīgas
apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu un sakarā ar
sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas
Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu, un Civillietu tiesu palāta

k o n s t a t ē j a :

2011.gada 25.augustā akciju sabiedrība (turpmāk – AS) „Latvijas balzams” cēla Rīgas
apgabaltiesā prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Mājas alus” par
preču zīmju nelikumīgas izmantošanas pārtraukšanu un negodīgas konkurences novēršanu,
lūdzot tiesu:

1) aizliegt SIA „Mājas alus” izmantot vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, kombinēto preču zīmi Nr. M 55 827, telpiskās preču zīmes Nr. M 44 948, Nr. M 49 334, Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957, kā arī minētajām preču zīmēm sajaucami līdzīgus apzīmējumus, tostarp aizliegt SIA „Mājas alus” minēto preču zīmju un apzīmējumu lietošanu (uzdrukāšanu, piestiprināšanu) uz precēm vai to iepakojuma, preču piedāvāšanu, laišanu tirgū vai uzglabāšanu šādiem nolūkiem saistībā ar šiem apzīmējumiem, preču importu vai eksportu saistībā ar šiem apzīmējumiem, minēto apzīmējumu izmantošanu lietišķajos dokumentos un reklāmā;

2) uzlikt par pienākumu SIA „Mājas alus” atsaukt un pilnībā izņemt no tirdzniecības balzama esences, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu;

3) uzlikt par pienākumu SIA „Mājas alus” iznīcināt visas pudeles un etiķetes, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” vai etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu;

4) piedzīt no SIA „Mājas alus” par labu AS „Latvijas balzams” nodarītā kaitējuma kompensāciju par izņēmuma tiesību uz preču zīmēm pārkāpumu: zaudējumus – 1000 latu apmērā un morālā kaitējuma atlīdzību – 20 000 latu apmērā;

5) atzīt AS „Latvijas balzams” tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei no SIA „Mājas alus” saņemt 6% gadā no tiesas piedzītās summas;

6) piedzīt no SIA „Mājas alus” par labu AS „Latvijas balzams” visus tiesāšanās izdevumus;

7) uzlikt par pienākumu SIA „Mājas alus” par saviem naudas līdzekļiem publiskot pilnībā šajā lietā spēkā stājušos tiesas spriedumu laikrakstā „Dienas Bizness” un Interneta portālā www.delfi.lv.

Prasības pieteikumā norādīts, ka AS „Latvijas balzams” pieder Latvijā reģistrētas vārdiskās preču zīmes, kurās iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”:

- 1) „RIGA BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 33 441, kas reģistrēta uz 33.klases precēm „alkoholiskie dzērieni, proti, balzami”;
- 2) „RIGA BLACK BALSAM SHOW BAR” ar reģistrācijas Nr. M 58 921, kas reģistrēta uz 43.klases pakalpojumiem „restorānu, kafejnīcu un bāru pakalpojumi”;
- 3) „RIGA BLACK BALSAM SHOW ROOM” ar reģistrācijas Nr. M 58 922, kas reģistrēta uz 43.klases pakalpojumiem „restorānu, kafejnīcu un bāru pakalpojumi”.

AS „Latvijas balzams” pieder arī kombinētās preču zīmes – etiķetes, kurās iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM” ar grafiskajiem elementiem dominējošā zelta un melnas krāsas salikumā, t.i., melns, gaiši brūns, zelts, ar reģistrācijas Nr. M 55 827; melns,

zelts, bronza, ar reģistrācijas Nr. M 55 873; melns, zelts, ar reģistrācijas Nr. M 31 948. Visas minētās kombinētās preču zīmes reģistrētas uz 33.klases precēm un izmantotas tikai uz balzamiem.

Tāpat prasītājam pieder vairākas kombinētās preču zīmes, kuros iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”: „BLACK BALSAM CURRANT”, reģistrācijas Nr. M 48 052; „BLACK BALSAM CHERRY”, reģistrācijas Nr. M 49 878; „RIGA BLACK BALSAM CURRANT RĪGAS MELNAIS BALZAMS UPENU”, reģistrācijas Nr. M 62 282; kombinētā preču zīme „RIGA BLACK BALSAM CREAM LIQUEUR”, reģistrācijas Nr. M 63 602; „RIGA BLACK BALSAM RĪGAS MELNAIS BALZAMS”, reģistrācijas Nr. M 63 603; „RIGA BLACK BALSAM”, pieteikuma Nr. M-10-1442; „RIGA BLACK BALSAM CURRANT RĪGAS MELNAIS BALZAMS UPENU”, pieteikuma Nr. M-11-474.

Minētās preču zīmes reģistrētas un izmantotas attiecībā uz dažādām precēm – alkoholiskajiem dzērieniem, bezalkoholiskajiem dzērieniem, balzamiem, konditorejas izstrādājumiem.

Prasītājam pieder arī telpiskās preču zīmes – brūnas māla krūkas, kurās iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”, kā arī etiķetes ar grafiskajiem elementiem dominējošā zelta un melnas krāsas salikumā, t.i. melns, zelts, bronza, brūns, ar reģistrācijas Nr. M 48 958; melns, zelts, brūns, ar reģistrācijas Nr. M 48 957; brūns, gaiši brūns, zeltains, melns, ar reģistrācijas Nr. M 60 784.

Preču zīmes Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957 ir reģistrētas attiecībā uz 21.klases precēm „krūkas” un 33.klases precēm „alkoholiskie dzērieni, proti, balzami”. Preču zīme Nr. M 60 784 reģistrēta uz 33.klases precēm „alkoholiskie dzērieni, proti, liķieri”.

Turklāt prasītājam pieder arī Latvijā reģistrētas telpiskās preču zīmes „brūnas māla krūkas”, kurās nav iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”, kas reģistrētas uz 33.klases precēm „alkoholiskie dzērieni, proti, balzams”. Minētās preču zīmes reģistrētas ar šādu krāsu salikumu: brūns, ar reģistrācijas Nr. M 44 948; brūns, ar reģistrācijas Nr. M 49 334.

Prasītāja norādīja, ka tā ir Latvijas lielākā alkohola ražotāja un plašākai Latvijas sabiedrības daļai pazīstama kā uzņēmums ar labu reputāciju, savukārt prece balzams „BLACK BALSAM” tiek asociēta patērētāju vidū ar augstas kvalitātes alkoholisko dzērienu. Kaut arī prasītāja nav reģistrējusi vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” kā atsevišķu vārdisku preču zīmi un parasti izmanto savu reģistrēto Latvijā plaši pazīstamo preču zīmi „RIGA BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 33 441, vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM” ir kļuvis par prasītājas neregistrētu Latvijā plaši pazīstamu vārdisko preču zīmi. Prasītājas preču zīme „BLACK BALSAM” ir ietverta daudzās prasītājas Latvijā plaši

pazīstamās preču zīmēs kā dominējošais elements, un tādēļ patērētāji asociē vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” ar prasītājas ražotajām precēm. Prasītāja ir intensīvi reklamējusi preču zīmi „BLACK BALSAM” Latvijā.

Latvijas tirgū netiek izplatīti citu alkoholisko dzērienu ražotāju balzami, kuru preču zīmēs iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”. Vārdiskā preču zīme „BLACK BALSAM” un kombinētā preču zīme „BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 55 827 ir Latvijā plaši pazīstamas attiecībā uz 33.klases precēm „balzami”.

Balzams „BLACK BALSAM” ir vienīgais prasītājas ražotais balzams. Balzams tiek pildīts īpašas formas īpašās tumši brūnas krāsas māla krūkās, kuras ir reģistrētas kā telpiskas preču zīmes un pēc kurām patērētājs atpazīst prasītājas ražoto balzamu. Tādēļ prasītājas brūnās māla krūkas Nr. M 44 948, Nr. M 49 334, Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957 ir kļuvušas Latvijā plaši pazīstamas telpiskās preču zīmes.

Prasītāja norādīja, ka vizuālais noformējums etiķetēm kopš 1951.gada lietots nemainīgā zelta un melnas krāsas salikumā, etiķešu konceptuālais noformējums nav grozīts.

Uzņēmuma „PriceWaterhouseCoopers” 2004.gada preču zīmes „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” etiķetes novērtējumā zīmols „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” un tā etiķete uz 2003.gada 31.decembri novērtēta par aptuveno vērtību starp 2 – 4 miljoniem latu.

Prasītāja uzskatīja, ka vārdiskā preču zīme „BLACK BALSAM”, kombinētā preču zīme „BLACK BALSAM”, kā arī telpiskās preču zīmes „māla krūkas” ir atzīstamas par Latvijā plaši pazīstamām preču zīmēm attiecībā uz 33.klases precēm „balzami”.

Prasītāja norādīja, ka atbildētāja piedāvā pārdošanai, pārdod un uzglabā esenci pudelēs ar prasītājas etiķetei līdzīgu etiķeti, kurā iekļauts vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”, veikalā Dzirnavu ielā 7-1, Rīgā: esenci „BLACK BALSAM” 25 ml pudeles iepakojumā par 1,80 latiem; interneta mājas lapā www.akciza.net esenci „BLACK BALSAM” 25 ml pudeles iepakojumā par 1,80 latiem un 1000 ml pudeles iepakojumā par 32 latiem.

Atbildētāja ir uzskatāma par esences „BLACK BALSAM” ražotāju, jo atbildētāja ir īpašniece Latvijā reģistrētai kombinētai preču zīmei „AROMA XL” ar reģistrācijas Nr. M 63 297, kas ir norādīta uz esences „BLACK BALSAM” etiķetes.

Atbildētājas etiķete pēc sava kopiespaids ir ļoti līdzīga prasītājas reģistrētajai un Latvijā plaši pazīstamajai kombinētajai preču zīmei „BLACK BALSAM”. Pirmkārt, atbildētāja pilnībā atdarināja savā etiķetē prasītājas kombinētās preču zīmes „BLACK BALSAM” dominējošos vārdiskos elementus. Tā, piemēram, prasītājas preču zīme „BLACK BALSAM” ir izpildīta uz atbildētājas esences etiķetes pilnīgi identiskā rakstība, identiski izceļot B un M burtus; atdarināts arī vārdu izvietojums – etiķetes vidū. Otrkārt, atbildētāja atdarināja krāsu

salikumu, izmantojot zelta un melno krāsu, jo krāsas izmantotas ļoti līdzīgās proporcijās ar identiskiem zelta krāsas akcentiem ap etiķešu dominējošo vārdisko elementu „BLACK BALSAM” etiķetes vidū. Treškārt, ir atdarināti dominējošie grafiskie elementi – ar asām šķautnēm attēlota emblēma, kas sevī ietver prasītājas preču zīmi „BLACK BALSAM”, kā arī papildinājums emblēmas apakšdaļā. Tāpat atdarināti citi grafiskie elementi: divu līniju loks etiķetes iekšpusē, kurā atrodas etiķetes galvenie vārdiskie un grafiskie elementi, ziedu izkārtojums ap emblēmu, cietokšņa divu torņu ar atslēgām attēls, medaļas etiķetes apakšpusē.

Prasītāja uzskatīja, ka atbildētājas esences pudeles 1000 ml iepakojums, kā arī pudeles korķis atdarina prasītājas telpiskās preču zīmes „māla krūkas” gan pēc pudeles formas, gan tumši brūnās krāsas. Tās ir līdzīgas pēc kopiespaīda.

Atbildētājas izplatītās esences pielietojuma mērķis ir dzeramā balzama pagatavošana, atšķaidot esenci ar degvīnu noteiktās proporcijās un pievienojot cukuru. Tādēļ esence ir uzskatāma par daļēji sagatavotu balzama dzērienu. Turklāt abām precēm ir identisks patērētāju loks – ikdienas patērētājs, kurš lieto alkoholiskos dzērienus. Tādēļ salīdzināmās preces ir līdzīgas.

Līdz ar to atbildētāja ar savām darbībām, ražojot, piedāvājot pārdošanai, pārdodot un uzglabājot minētajiem nolūkiem esenci ar etiķeti „BLACK BALSAM”, pārkāpa prasītājas izņēmuma tiesības uz prasītājas Latvijā plaši pazīstamo vārdisko preču zīmi „BLACK BALSAM”, kombinēto preču zīmi „BLACK BALSAM” un telpiskajām preču zīmēm „māla krūkām”.

Atbildētāja marķē esences etiķeti „BLACK BALSAM” ar savu preču zīmi, cenšoties piesaistīt patērētāju uzmanību savai kombinētajai preču zīmei „AROMA XL” uz prasītājas Latvijā plaši pazīstamās vārdiskās preču zīmes, kombinētās preču zīmes „BLACK BALSAM” un telpisko preču zīmju „māla krūku” rēķina. Patērētājs var viegli kļūdīties preces izvēlē, kā arī maldīties par tās izcelsmes avotu.

Atbildētājas darbība būtiski kaitē prasītājas Latvijā plaši pazīstamās vārdiskās un kombinētās preču zīmes „BLACK BALSAM”, kā arī telpisko preču zīmju „māla krūku” atšķirtspējai, mazinot to un degradējot patērētāju priekšstatu par prasītājai piederošajām preču zīmēm „BLACK BALSAM” un šo preču kvalitāti (esencei nepiemīt prasītājas ražotā balzama „BLACK BALSAM” īpašā garša), kā arī radot nepareizu priekšstatu, ka prasītājas ražotais balzams „BLACK BALSAM” tiek ražots, sajaucot esenci ar degvīnu un cukuru. Patērētāji var uzskatīt, ka atbildētājas izplatītā esence balzamam „BLACK BALSAM” ir jauns prasītājas produkts, un ir iespējams, ka patērētāji Latvijā asociēs vārdiskos apzīmējumus „BLACK BALSAM” ar prasītājai piederošo reģistrēto preču zīmju saimi, kurā dominē vārdiskais

apzīmējums „BLACK BALSAM”. Arī atbildētājas „BLACK BALSAM” esences etiķete un 1000 ml pudele var maldināt attiecīgo patērētāju attiecībā uz preces izcelsmi.

Atbildētāja apzinājās prasītājas preču zīmes „BLACK BALSAM” plašo atpazīstamību Latvijā, tādēļ esencei „BLACK BALSAM” izveidoja līdzīgu etiķeti, tādā veidā cenšoties negodīgi gūt peļņu uz prasītājai piederošo plaši pazīstamo preču zīmju labās reputācijas rēķina.

2011.gada 15.jūnijā prasītāja nosūtīja atbildētājai brīdinājuma vēstuli, kurā pieprasīja nekavējoties pārtraukt prasītājas preču zīmes „BLACK BALSAM” izmantošanu komercdarbībā. Atbildētāja ar 2011.gada 21.jūnija vēstuli apņēmas pārtraukt esenču „BLACK BALSAM” izplatīšanu, tomēr šo solījumu pārkāpa, 2011.gada 25.jūlijā turpinot piedāvāt pārdošanai esenci pudelēs ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”.

Prasītāja uzskatīja, ka atbildētājai ir jāatlīdzina prasītājai nodarītais kaitējums un nodarītie zaudējumi sakarā ar preču zīmju nelikumīgu izmantošanu. Precīzu zaudējumu apmēru uz prasības celšanas brīdi prasītāja nevar aprēķināt, jo nav iegūta informācija no atbildētājas par izplatīto esenču iepakojumu skaitu, bet zaudējumi nevar būt mazāki par 1000 latiem, kas atbilst licences maksai par minēto preču zīmju izmantošanu.

Turklāt atbildētāja nodarīja būtisku kaitējumu prasītājas preču zīmju reputācijai, kā arī pašai prasītājai. Nosakot morālā kaitējuma smagumu un sekas, prasītāja lūdza tiesu ņemt vērā, ka atbildētāja apzināti imitēja prasītājas Latvijā plaši pazīstamo preču zīmi „BLACK BALSAM”; maldināja patērētājus par prasītājas ražotā balzama „BLACK BALSAM” saturu un kvalitāti; ar mantkārīgu nolūku guva peļņu uz prasītājas preču zīmju labās reputācijas rēķina; radīja patērētājiem maldinošu iespaidu, ka prasītāja un atbildētāja ir savstarpēji ekonomiski saistītas; ar savu darbību mazināja prasītājas Latvijā plaši pazīstamo preču zīmju atšķirtspēju.

Ievērojot atbildētājas negodprātīgās darbības, zīmola un prasītājas Latvijā plaši pazīstamās vārdiskās, kombinētās preču zīmes „BLACK BALSAM”, kā arī prasītājas telpisko preču zīmju „māla krūku” vērtību, prasītājai nodarīts morālais kaitējums 20 000 latu apmērā.

Turklāt pēc tiesas ieskatiem nosakāmi arī zaudējumi par negodīgu konkurenci.

Prasība celta, pamatojoties uz Satversmes 92.pantu, likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 2.punktu, septīto daļu un astoto daļu, 27.panta pirmo daļu, 28.¹pantu, 1883.gada 20.marta Parīzes konvencijas rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai 10.*bis* panta pirmo daļu, otro daļu, 10.*bis* panta trešās daļas 1.punktu, Konkurences likuma 18.panta pirmo daļu, otro daļu un trešo daļu, 21.pantu un Civillikuma 1635.pantu.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2012.gada 06.septembra lēmumu apmierināts gan AS „Latvijas balzams” pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļu noteikšanu, gan pieteikums par prasības nodrošināšanu.

Tiesnese nolēma apķīlāt SIA „Mājas alus” valdījumā esošās preces un priekšmetus, kas marķētas ar etiķeti zelta un melnas krāsas salikumā ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” vai uz kurām ir attēlots vārdiskais apzīmējums „BLACK BALSAM”, un uzlika SIA „Mājas alus” par pienākumu atsaukt no tirdzniecības visas preces, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”.

Savukārt prasības nodrošināšanai tiesnese nolēma apķīlāt SIA „Mājas alus” piederošo kustamo mantu, skaidro naudu un naudas līdzekļus kredītiestādēs, tostarp AS „Swedbank”, SWIFT: HABALV22, kontā LV94HABA0551027681058, norādot, ka minēto prasības nodrošinājuma līdzekļu kopējais apmērs sniedzas līdz kopējai prasības par kaitējuma atlīdzības piedziņu summai 21 000 latu, nepārsniedzot to.

2012.gada 15.maijā AS „Latvijas balzams” iesniedza tiesā pieteikumu par tiesāšanās izdevumu piedziņu, kurā lūdza piedzīt no SIA „Mājas alus” visus tiesāšanās izdevumus 8626,78 latu apmērā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu AS „Latvijas balzams” prasība apmierināta daļēji.

Tiesa aizliedza SIA „Mājas alus” izmantot vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, kombinēto preču zīmi Nr. M 55 827, telpiskās preču zīmes Nr. M 44 948, Nr. M 49 334, Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957, kā arī minētajām preču zīmēm sajaucami līdzīgus apzīmējumus, tostarp aizliedza SIA „Mājas alus” minēto preču zīmju un apzīmējumu lietošanu (uzdrukāšanu, piestiprināšanu) uz precēm vai to iepakojuma, preču piedāvāšanu, laišanu tirgū vai uzglabāšanu šādiem nolūkiem saistībā ar šiem apzīmējumiem, preču importu vai eksportu saistībā ar šiem apzīmējumiem, minēto apzīmējumu izmantošanu lietišķajos dokumentos un reklāmā.

Tiesa uzlika SIA „Mājas alus” pienākumus:

- 1) atsaukt un pilnībā izņemt no tirdzniecības balzama esences, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu;
- 2) iznīcināt visas pudeles un etiķetes, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” vai etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu;

- 3) par saviem līdzekļiem mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas publiskot pilnībā šajā lietā taisīto tiesas spriedumu laikrakstā „Dienas Bizness” un Interneta portālā www.delfi.lv.

Tāpat tiesa SIA „Mājas alus” AS „Latvijas balzams” labā piedzina nodarītā kaitējuma kompensāciju 5 500 latu kopējā apmērā, norādot AS „Latvijas balzams” tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6 % gadā no piedzītās summas, kā arī tiesāšanās izdevumus 1823,23 latu apmērā. No SIA „Mājas alus” valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13,24 latu apmērā. Noraidīta prasība daļā par kaitējuma kompensācijas piedziņu 15 500 latu apmērā.

Spriedumā tiesa atsaucās uz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 27.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu uzskatāma preču zīmes īpašnieka izņēmuma tiesību pārkāpšana, tas ir, šā likuma 4.panta sestās daļas 2.punktā vai 4.panta septītajā daļā minēto apzīmējumu izmantošana komercdarbībā bez preču zīmes īpašnieka atļaujas, arī šādu apzīmējumu izmantošana 4.panta astotajā daļā minētajos veidos. Minētā likuma 28.panta pirmā daļa paredz, ka atbildība par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu iestājas, ja atbilstoši šā likuma 27.panta noteikumiem ir pierādīts preču zīmes pārkāpuma fakts.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās daļas 2.punktu, personai, uz kuras vārda preču zīme reģistrēta, ir izņēmuma tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot jebkuru apzīmējumu, ja sakarā ar tā identiskumu vai līdzību preču zīmei un to preču vai pakalpojumu identiskumu vai līdzību, kuriem reģistrēta preču zīme un saistībā ar kuriem minēto apzīmējumu lieto, pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi.

Tiesa konstatēja, ka starp pusēm nav strīda, ka prasītājam pieder prasības pamatojumā norādītās preču zīmes (gan tās kas norādītas prasības pieteikuma tekstā, gan lūgumu daļā).

Prasītājam piederošās preču zīmes satur apzīmējumu „BLACK BALSAM” un „MELNAIS BALZAMS”. Telpiskās preču zīmes ir brūnas māla krūkas, kurās ietverts minētais apzīmējums, kā arī kombinētās preču zīmes etiķetes, kas satur minēto apzīmējumu un grafiskos elementus zelta un melnas krāsas salikumā.

No iesniegtā preču zīmju kopuma un Zīmola „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” novērtējuma (turpmāk – Zīmola novērtējums) tiesa secināja, ka šis preču zīmēs lietotais apzīmējums „BLACK BALSAM” un „MELNAIS BALZAMS” ir zīmola sastāvdaļa, zīmola spēks (līdz ar ko šī sastāvdaļa) tikusi pastiprināta ar saistītām un paplašinātām produktu līnijām, kuru apzīmēšanai izmantotas prasības pieteikuma aprakstošajā daļā minētās preču

zīmes, piemēram, „BLACK BALSAM COLA” u.c. Kā arī apzīmējums „BLACK BALSAM” un „MELNAIS BALZAMS” (ar vai bez pievienoto apzīmējumu „RĪGAS”, „RIGA”) ir kļuvis par prasītājas plaši pazīstamu preču zīmi. Novērtējums apstiprina arī zīmola ievērojamo vērtību, kas uz 2003.gada 31.decembri ir apmēram 2,5 miljoni latu.

Tiesa atsaucās uz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 8.panta trešo daļu, saskaņā ar kuru nosakot, vai preču zīme ir plaši pazīstama, ņem vērā šīs preču zīmes pazīstamību attiecīgajā patērētāju lokā, arī tādu pazīstamību Latvijā, kas radusies reklāmas pasākumu rezultātā vai citu tās popularitāti veicinošu apstākļu dēļ.

Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta septītajā daļā noteikts, ka plaši pazīstamas preču zīmes īpašniekam ir tiesības aizliegt komercdarbībā lietot jebkuru apzīmējumu, kurā sajaucami atveidota, imitēta, tulkota vai transliterēta plaši pazīstama preču zīme, saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski vai līdzīgi plaši pazīstamas preču zīmes precēm vai pakalpojumiem.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar Parīzes Savienības rūpnieciskā īpašuma aizsardzības asamblejas un Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (turpmāk – WIPO) Ģenerālās asamblejas pieņemtajām Kopīgajām rekomendācijām „Par plaši pazīstamo zīmju aizsardzības noteikumiem”, lai noteiktu, vai preču zīme ir plaši pazīstama, vērtējami jebkuri apstākļi, no kuriem var secināt, ka zīme ir plaši pazīstama. Faktori, kas jāņem vērā, nosakot preču zīmes plašo pazīstamību, ir zināšana par zīmi vai zīmes atpazīstamības līmenis attiecīgajā sabiedrības daļā; jebkāds zīmes izmantošanas ilgums, apjoms un ģeogrāfiskā teritorija; zīmes reģistrācija vai reģistrācijas pieteikumu ilgums un ģeogrāfiskā teritorija tiktāl, ciktāl tie atspoguļo zīmes izmantošanu vai atpazīstamību; ar zīmi asociētā vērtība.

Rīgas apgabaltiesa atzina, ka lietā iesniegtie pierādījumi (akti par reklāmas pasākumu realizāciju, rēķini un maksājumu dokumenti par reklāmas pasākumiem un priekšmetiem, reklamēšanas kampaņu un pasākumu apraksti, reklāmu materiāli) apstiprina, ka prasītāja ir veikusi ievērojamus reklāmas pasākumus, lai veicinātu un uzturētu savas preču zīmes pazīstamību.

Tiesas ieskatā Zīmola novērtējums apstiprina, ka pašam produktam, ko apzīmē ar šo zīmolu, ir 250 gadu vēsture, zīmols ir veidojies desmitgažu laikā, ka zīmola vērtība ir preču zīmē, kā arī pudeļu dizainā. Tā atpazīstamība Latvijā ir ļoti augsta, pārdošanas apjomi laikā no 2001.-2004.gadam ir pieauguši un tie ir ievērojami. Zīmolam ir gara vēsture iekšējā tirgū un bijušās Padomju Savienības valstīs, Krievijā zīmols vēl joprojām tiek atpazīts kā viens no vislabāk zināmajiem Latvijas produktiem. Tāpat no pētījuma izriet, ka precei ar zīmola ietilpstošajām pretstatītajām preču zīmēm ir augsta reputācija un ar preču zīmēm tiek asociēta īpaša vērtība. Pētījumā norādīts arī, ka stabilu daļu no pārdotā apjoma sastāda suvenīru

pirkumi. Minētais apstiprina, ka prasītājam piederošās pretstatītās preču zīmes kā plaši pazīstamu zīmolu veidojošas sastāvdaļas ir plaši pazīstamas.

Tiesa, atsaucoties uz Augstākās tiesas prakses apkopojumu „Par tiesu praksi strīdos par tiesībām uz preču zīmi, 2008.gads” uzskatīja, ka sajaukšanas iespējas novērtējumā izšķiroša nozīme ir salīdzināmo zīmju kopiespaidam, paturot prātā īpaši to atšķirtspējīgos un dominējošos elementus. Tātad atsevišķiem zīmju elementiem salīdzinājumā var būt lielāka, citiem – mazāka nozīme. Patērētāji patur atmiņā neprecīzu priekšstatu par agrāk zināmo zīmi, tāpēc vizuāli, fonētiski vai jēdzieniski spilgtākajiem zīmju elementiem ir lielāka vai dominējoša loma šādā priekšstatā. Mazāka loma piešķirama elementiem ar zemāku atšķirtspēju – paskaidrojošiem apzīmējumiem, vienkāršiem grafiskiem elementiem, tipiskām etiķešu detaļām, telpiskās zīmēs arī, piemēram, tipiskai iepakojuma formai (standarta formas pudele) u.tml. Aprakstošu elementu, kas veido saliktas zīmes daļu, sabiedrība parasti neuzskata par atšķirtspējīgu un dominējošu elementu tajā kopiespaidā, ko sniedz šāda zīme.

Tiesa atzina, ka tiesu izpildītāja akts ar pievienotajām interneta izdrukām, pierādījumi par kontrolpirkumu, atbildētājas tirgotu preču fotogrāfijas un tiesas sēdē uzrādītie paraugi, kā arī pašas atbildētājas sniegtā informācija kopsakarā apstiprina, ka atbildētāja lietojusi prasītājas preču zīmēm sajaukami līdzīgus apzīmējumus „BLACK BALSAM” uz precēm – esencēm un to iepakojuma, iepakojumam tostarp izmantojusi krūkas formas pudeli, piedāvājusi šīs preces tirgū un uzglabājusi šādiem nolūkiem, kā arī reklamējusi šīs preces interneta resursos. Saskaņā ar aprakstu uz atbildētājas preces, esence lietojama alkoholiska dzēriena pagatavošanai, sajaucot esenci ar alkoholu un cukuru.

Tiesa atzina par pamatotu prasītājas norādīto, ka atbildētāja savā etiķetē ir pilnībā atdarinājusi prasītājas kombinētās preču zīmes „BLACK BALSAM” dominējošos vārdiskos elementus; atdarinājusi šī elementa izvietojumu; etiķetes krāsu salikumu – zelts un melns; atdarinājusi dominējošos grafiskos elementus – ar asām šķautnēm attēlotu emblēmu; atdarinājusi arī citus grafiskos elementus – divu līniju loku etiķetes iekšpusē, dekoratīvos elementus, cietokšņa torņus ar atslēgām un medaļas etiķetes apakšpusē.

Tiesa secināja, ka atbildētājas izplatīto esenču etiķete ir veidota prasītājas kombinētajām preču zīmēm – etiķetēm sajaukami līdzīgā noformējumā. Etiķetes pašas par sevi ir sajaukami līdzīgas, un atbildētājas lietotās etiķetes kopiespaids patērētājam rada iespēju šajā preču zīmē lietoto apzīmējumu sajaukt ar prasītājas vārdisko un kombinēto preču zīmi, kā arī uztvert lietoto apzīmējumu kā tādu, kas ir saistīts ar prasītājam piederošām pretstatītajām preču zīmēm. Savukārt atbildētājas pārstāvja iebildumi par krūkas vājo atšķirtspēju nav ņemami vērā, jo jāvērtē ir kopējais iespaids, kādu uz patērētāju var atstāt atbildētājas tirgotā prece.

Turklāt tiesas sēdē apskatītie preču paraugi un pārbaudītie rakstveida pierādījumi (atbildētājas tirgoto preču fotogrāfijas, interneta izdrukas par atbildētājas piedāvāto preci) apstiprina, ka atbildētāja ir tirgojusi preci ar iepriekš norādītajām sajaucami līdzīgajām etiķetēm, kā arī preci ar šādām etiķetēm uz brūna māla krūkām. Krūkas formai nav izšķirošas nozīmes, kā arī tam, ka preces nav identiskas, nav nozīmes, jo preces kopiespajds to padara sajaucami līdzīgu ar prasītājas ražoto preci un patērētāja uztverē šāda prece un uz tās lietotais strīdus apzīmējums liek uztvert šo apzīmējumu kā tādu, kas ir saistīts ar prasītājai piederošo preču zīmi „BLACK BALSAM”.

Atbildētājas argumenti, ka prasītājas preču zīme ir reģistrēta attiecībā uz alkoholiskiem dzērieniem, bet atbildētājas tirgotā prece nav alkoholiskais dzēriens un tās nevar uzskatīt par līdzīgām vai identiskām precēm, kā dēļ abas puses var pastāvēt līdzās un nemaldināt patērētāju, tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā nav pamatoti, jo jāņem vērā, ka prasītājai piederošās preču zīmes ir kļuvušas plaši pazīstamas un tādēļ tām ir plašāka aizsardzība un tās var aizliegt lietot arī uz citiem produktiem, ne tikai tiem, uz kuriem reģistrēta preču zīme. Tāpat jāņem vērā, ka atbildētājas pārdotais produkts (essence) ir paredzēts, lai to izmantotu kopā ar alkoholu, iegūstot prasītājas precei līdzīgu produktu. Tādējādi patērētājs var tikt maldināts par preces izcelsmi un asociēt to ar prasītāju, kas ir pietiekami, lai konstatētu plaši pazīstamu preču zīmju aizskārumu.

Turklāt atbildētājas pārstāvja iebildumi ir pretrunā ar 2011.gada 21.jūnija vēstulē Nr. 21-06-11/31 norādīto par to, ka tiek atzīta atbildētājas izplatītās produkcijas līdzība ar preču zīmi M 55 827, un to, ka atbildētāja centusies vismaz daļēji pārtraukt strīdus preču tirdzniecību.

Tiesa spriedumā uzskatīja, ka atbildētājas izteiktie iebildumi, kas balstīti uz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturto daļu, 6.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu, nevar tikt ņemti vērā, jo prasītājai pieder reģistrētas preču zīmes, kas satur attiecīgo elementu kopumu, un tās ir spēkā. Lai vērstos pret tām uz minēto normu pamata, bija jāceļ pretprasība, kas nav darīts.

Šādos apstākļos tiesa atzina, ka, atbilstoši likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.panta noteikumiem, ir pierādīts preču zīmju M 55 827, M 44 948, M 49 334, M 48 958, M 48 957 pārkāpuma fakts.

Tiesa uzskatīja par nepamatotu atbildētājas viedokli, ka pārkāpums ir tikai par 10 pudeļu pārdošanu pēc pretenzijas saņemšanas. Pārkāpums ir arī prettiesiskās darbības pirms tam. Tas, ka turpināts lietot apzīmējumu „BLACK BALSAM” arī pēc pretenzijas saņemšanas, liecina par pārkāpuma turpināšanu un nepieciešamību turpmākus pārkāpumus novērst, piemērojot prasītos aizliegumus un uzliekot prasītos pienākumus.

Tiesa atsaucās uz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmo daļu, atbilstoši kurai, ja personas vainas dēļ notikusi preču zīmes nelikumīga izmantošana, šā likuma 28.panta otrajā daļā minētie tiesību subjekti ir tiesīgi prasīt radītā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzību.

Tiesa norādīja, ka pretstatītās preču zīmes ir ar augstu reputāciju un vienas no Latvijā pazīstamākajām preču zīmēm. Neatļauta preču zīmes izmantošana uz preces, kas nav atbilstoša prasītājas kā preču zīmes īpašnieces kvalitātes prasībām, degradē patērētāja priekšstatu par prasītājam piederošajām pretstatītajām preču zīmēm un prasītājas preču kvalitāti, tādējādi nodarot kaitējumu reputācijai, par ko dodama morālā kaitējuma atlīdzība.

Tiesa izvērtēja prasīto morālā kaitējuma atlīdzības apmēru un atzina, ka konkrētajā gadījumā tas nav samērīgs. Prasītāja atsaukusies uz būtisku kaitējumu tās reputācijai, taču nav pamatojusi, kā izpaužas šī kaitējuma būtiskums. Nosakot piedzenamo morālā kaitējuma atlīdzības apmēru, tiesa ņēma vērā atbildētājas tirgoto preču apjomu, kas redzams no lietā iesniegtās informācijas un kas salīdzinoši ar prasītājas iesniegtajā pētījumā norādīto prasītājas tirgoto apjomu ir neliels. Tāpat tiesa ņēma vērā, ka šāds pārkāpums nevarēja notikt neapzināti un tas ir vērsts uz peļņas gūšanu, bet arī to, ka atbildētāja ir centusies vismaz daļēji novērst pārkāpumu un ka ar pārdoto apjomu nevarēja tikt nodarīts īpaši būtisks kaitējums plaši pazīstamo preču zīmju atšķirtspējai. Pamatojoties uz minēto un ņemot vērā pārkāpuma smagumu un sekas, tiesa par taisnīgu un samērīgu morālā jeb reputācijas kaitējuma atlīdzības summu atzina 5000 latu.

Saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta trešo daļu, ja faktisko zaudējumu atlīdzības apmēru nevar noteikt saskaņā ar šā panta otro daļu, zaudējumu atlīdzības apmērs ir atbilstošs tai summai, kuru varētu saņemt preču zīmes īpašnieks par preču zīmes izmantošanas tiesību nodošanu licenciātam.

Attiecībā uz zaudējumu atlīdzību licences maksas apmērā tiesa ņēma vērā atbildētājas iebildumus un to, ka saskaņā ar prasītājas iesniegtajā zīmola novērtējumā ietverto informāciju, licences maksa alkoholiskajiem dzērieniem tiek noteikta procentu veidā no neto apgrozījuma (4% - 10%). Citu kritēriju licences maksas noteikšanai prasītāja nav norādījusi.

Tiesa konstatēja, ka prasītā 1000 latu atlīdzība gandrīz atbilst atbildētājas informācijā norādīto pārdoto strīdus preču kopējai vērtībai. Tiesa novērtēja, ka tas, ka saņemot informāciju par atbildētājas pārdošanas apjomiem, prasītāja nav grozījusi summu, kā tas bija norādīts prasības pamatā, un tiesas sēdē, pretēji prasības pamatā norādītajam, centusies paskaidrot, ka šajā 1000 latu summā ietilpst arī zaudējumi saistībā ar negodīgas konkurences pārkāpumu, liecina, ka pati prasītāja neuzskata, ka licences maksa būtu nosakāma tieši šādā apmērā.

Tiesa secināja, ka precīzs neto apgrozījums nav zināms, taču tas nevar būt par pamatu vispār nepiedzīt zaudējumus, jo pārkāpums ir konstatēts. Šādā gadījumā tiesa pati noteica atlīdzību, par pamatu ņemot hipotētisku licences maksu un ievērojot Zīmola novērtējumā norādīto par to, ka neviens no produktiem, par kuriem tiek dotas norādītās licences maksas, nav pilnībā salīdzināms ar prasītājas produktu. Tāpat tiesa atzina, ka nebūtu godīgi atlīdzību piedzīt tikai hipotētiskās licences maksas apmērā, jo tas negodīgo izmantotāju pielīdzinātu godīgajam. Līdz ar ko hipotētiskā licences maksa pirmās instances tiesas ieskatā pie konkrētā produkcijas apjoma, īpašās izmantoto preču zīmju vērtības un prasītājas apjomīgajiem ieguldījumiem reklāmā ir nosakāma 250 latu apmērā un piedzenama dubultā apmērā – 500 latu.

Attiecībā uz prasītājas argumentiem par Konkurences likuma pārkāpumu tiesa atsauca uz Konkurences likuma 21.pantu, saskaņā ar kuru persona, kura ir cietusi zaudējumus šā likuma pārkāpuma dēļ, ir tiesīga prasīt no pārkāpēja zaudējumu atlīdzību un likumiskos procentus. Pēc prasītāja lūguma tiesa var noteikt zaudējumu atlīdzības apmēru pēc saviem ieskatiem.

Savukārt saskaņā ar Konkurences likuma 18.panta pirmo un otro daļu negodīga konkurence ir aizliegta un par negodīgu konkurenci uzskatāmas darbības, kuru rezultātā tiek pārkāpti normatīvie akti vai godīgas saimnieciskās darbības paražas un ir radusies vai varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Konkurences likuma trešās daļas 2.punkts paredz, ka negodīga konkurence var izpausties cita tirgus dalībnieka ražotās vai realizētās preces nosaukuma, ārējā izskata, marķējuma vai iepakojuma atdarināšana, preču zīmes izmantošana, ja tas var maldināt attiecībā uz preces izcelsmi un ja šo darbību rezultātā ir radusies vai varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Tātad, lai konstatētu negodīgu konkurenci, nav pietiekami, ka notikusi preču zīmes atdarināšana, jābūt pierādītai konkurences kavēšanai, ierobežošanai vai deformēšanai. Savukārt, lai tiesa pēc sava ieskata varētu noteikt atlīdzību, jābūt pierādītam arī tam, ka kaitējums (konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana) ir radījis arī kādas ekonomiskas sekas. Prasītāja tikai vispārēji atsaukusies uz negodīgas konkurences esamību, bet nav norādījusi konkrētu tai nodarītu kaitējumu un tā sekas, kas, piemēram, būtu izpaudušās kā konkrēta ietekme uz preču cenām vai izmaksām, izpaudušās kā atrautā peļņa jeb novedušās pie konkrētas tirgus daļas zaudēšanas. No prasītājas iesniegtā pierādījuma – Zīmola novērtējuma izriet, ka tas nesaskaras ar būtiskiem draudiem tirgū.

Turklāt tiesa ir tiesīga izskatīt prasību tikai uz tajā norādītajiem pamatiem. Lai gan prasītāja atsaukusies uz atlīdzības noteikšanu pēc tiesas ieskatiem, tomēr prasības pieteikumā bija norādīts, ka, tiklīdz prasītāja saņems informāciju par atbildētājas pārdošanas apjomiem, tad lūgs noteikt atlīdzību par negodīgu konkurenci šajā lietā, kas liecina, ka prasītāja vēlējusies norādīt un pamatot šo atlīdzību, pamatojoties uz saņemto informāciju. Tiesas sēdē

tika sniegti paskaidrojumi par to, ka norādītajā 1000 latu zaudējumu atlīdzībā, kas noteikta kā licences maksa, ietilpst arī zaudējumi par negodīgu konkurenci, taču tas nav bijis norādīts prasības pamatā; vēlāk prasība nav grozīta. Prasības pamatā šajā daļā arī norādīts uz būtisku ekonomisku kaitējumu, bet tas neizriet no lietā esošajiem pierādījumiem. Tāpat tas, ka prasītāja, saņemot informāciju par pārdotajiem apjomiem, nav precizējusi prasību, netieši liecina, ka tā pati nav saskatījusi pietiekamu pamatojumu būtiskam ekonomiskam kaitējumam saistībā ar konkurences pārkāpumu. Turklāt zaudējumi par konkurences pārkāpumu ir nodalāmi no zaudējumiem, kas noteikti kā licences maksa. Tāpēc tiesa atzina, ka nav piedzenama zaudējumu atlīdzība par konkurences pārkāpumu, jo prasītāja nav pietiekami pamatojusi tā esamību, tostarp ekonomisko ietekmi un sekas.

Tiesa arī spriedumā atzina par iespējamu, atbilstoši Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem, norādīt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6 % gadā (Civillikuma 1765.pants) no piespriestās summas.

2012.gada 25.jūnijā atbildētāja SIA „Mājas alus” Rīgas apgabaltiesā iesniedza pieteikumu par papildsprieduma taisīšanu un ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu 775 latu apmērā.

Pieteikumā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 3.pantu, 33.panta trešās daļas 1.punktu, 44.panta pirmās daļas 1.punktu un trešo daļu, 201.panta pirmās daļas 2.punktu un otro daļu, kā arī Eiropas Parlamenta un padomes direktīvas 2004/48/EK „Par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu” tvērumu un garu, lūgts tiesu lemt par advokāta palīdzības izdevumu piedziņu 5 % apmērā no noraidītās prasības summas jeb 15 500 latiem, t.i., piedzīt 775 latus.

Atbildētāja norādīja, ka noraidītais prasījums 15 500 latu apmērā ir mantisks prasījums. Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdē bija pieteicis lūgumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un iesniedzis attiecīgus dokumentus. No minētiem dokumentiem ir redzams, ka atbildētāja ar pārstāvi ir vienojusies par honorāru saistībā ar celto prasību, savukārt nespēja iesniegt dokumentu par honorāra apmaksu saistīta ar to, ka atbildētājas manta un naudas līdzekļi ir apķīlāti prasības nodrošinājuma līdzekļu piemērošanas rezultātā. Nav šaubu par to, ka atbildētājai priekša stāv pienākums izmaksāt attiecīgu honorāru par advokāta palīdzību lietā, un šis pienākums tiks izpildīts, līdzko tiks atcelti prasības nodrošinājuma līdzekļi.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu noraidīts SIA „Mājas alus” pieteikums par ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu.

Izvērtējot Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā un pieteikumā minētajā direktīvā noteikto, kā arī atbildētājas iesniegtos pierādījumus, proti, rīkojumu un vienošanos,

pirmās instances tiesa papildspriedumā secināja, ka nav pamata atlīdzināt izdevumus, kas vēl nav radušies. Tiesa uzskatīja, ka apķīlājums atbildētājas mantai kā kavēklis samaksai nerada pamatu uzskatam, ka izdevumi ir radušies. Vienošanās un rēķins kā nākotnē izpildāma pienākuma pamati nevar būt pietiekami, lai uzskatītu, ka atbildētājam ir radušies izdevumi.

Turklāt tiesa norādīja, ka strīda izskatīšana tiesā tiek atzīta par pamatotu arī tad, ja prasība tiek apmierināta daļēji. Līdz ar to šādos gadījumos, kad prasība ir daļēji apmierināta, nevis noraidīta, ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzība pienākas tikai prasītājam, atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai un trešajai daļai.

Interpretējot Civilprocesa likuma 44.pantu, tiesa arī ņēma vērā judikatūru saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu un atsaucās uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 07.marta spriedumu lietā Nr. SKC-885/2012, kurā attiecībā uz Civilprocesa likuma 44.panta trešās daļas piemērošanu Senāts norādīja, ka tikai tad, ja prasība noraidīta, kas nozīmē, ka atbildētājs nebija devis iemeslu prasības celšanai, strīda ierosināšana tiesā atzīstama par nepamatotu, līdz ar ko iestājas prasītāja pienākums atlīdzināt otrai pusei ar lietas vešanu saistītos izdevumus (*2004.gada 11.februāra spriedums lietā Nr. SKC-65, 2006.gada 06.decembra spriedums lietā Nr. SKC-709, 2008.gada 06.februāra spriedums lietā Nr. SKC-56, 2011.gada 30.novembra spriedums lietā Nr. SKC-252*).

2012.gada 26.jūnijā atbildētāja SIA „Mājas alus” iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu daļā, ar kuru prasība apmierināta, lūdzot prasību pilnībā noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar desmit argumentiem. Pirmkārt, atbildētāja norādīja, ka tiesa nepamatoti noraidījusi atbildētāja lūgumu piemērot likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturto daļu kopsakarā ar 6.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu. Atbildētāja nepiekrīta tiesas secinājumam, ka šīs normas piemērojamas tikai ceļot attiecīgu pretprasību, un uzskatīja, ka likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturto daļu ir piemērojama arī procesa gaitā ierunas veidā, izsakot iebildumus pret prasību.

Otrkārt, apelatore uzskatīja, ka, piemērojot likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturto daļu, jāņem vērā, ka preču zīmēs ietvertie vārdiskie apzīmējumi „BALZAMS”, „LATVIJAS”, „MELNAIS”, „RĪGAS”, kā arī to tulkojumi angļu valodā „BLACK” un „RIGA” ir uzskatāmi par apzīmējumiem, uz kuriem izņēmuma tiesības neattiecas. Tā, piemēram, uz apzīmējumu „BALZAMS” ir attiecināms likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 6.panta pirmās daļas 3. un 4.punkts, jo ar minēto vārdu tradicionāli saprot preparātus (arī dzērienus), kuros ietilpst augu ekstrāti. Uz

apzīmējumiem „RĪGAS” (tulkojumā „RIGA”), „LATVIJAS” ir attiecināms minētā likuma 6.panta pirmās daļas 3.punkts, jo tas norāda uz attiecīgā produkta ģeogrāfisko izcelsmi. Uz apzīmējumu „MELNAIS” (tulkojumā „BLACK”) ir attiecināms minētā likuma 6.panta pirmās daļas 3.punkts, jo tas norāda uz attiecīgā produkta īpašību – krāsu.

Savukārt uz visu minēto vārdu salikumu „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” (tulkojumā „RIGA BLACK BALSAM”) ir attiecināms likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 6.panta pirmās daļas 4.punkts, jo alkoholiskais dzēriens ar šādu nosaukumu ir bijis plaši pazīstams jau ilgu laiku pirms pretstatīto preču zīmju reģistrācijas. Apzīmējums „Rīgas melnais balzams” arī mūsdienās tiek plaši lietots kā alkoholiskā dzēriena nosaukums, nevis kā preču zīme.

Treškārt, atbildētājas ieskatā šīs lietas izskatīšanā jautājumam par preču zīmes plašo atpazīstamību ir būtiska nozīme, jo visas pretstatītās preču zīmes ir reģistrētas Nicas klasifikācijas 33.klasē, savukārt atbildētājas produkti atbilst Nicas klasifikācijas 32.klasei. Tādēļ prasītājas preču zīmes var pretstatīt tikai likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta septītajā daļā minētajā gadījumā, proti, ja preču zīmes tiek atzītas par plaši pazīstamām preču zīmēm. Nosakot, vai preču zīme ir atzīstama par plaši pazīstamu preču zīmi, jāpiemēro likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturtā daļa, tātad neattiecinot izņēmuma tiesības uz vārdiem „RĪGAS MELNAIS” (arī „BLACK”) „BALZAMS” (arī „BALSAM”), kā arī visu minēto vārdu salikumu „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” (tulkojumā „RIGA BLACK BALSAM”).

Pirmās instances tiesa nav veikusi preču zīmju plašās atpazīstamības konstatāciju, izslēdzot no zīmes apzīmējumus „RĪGAS MELNAIS” (arī „BLACK”) „BALZAMS” (arī „BALSAM”). Savukārt tikai pēc šo elementu izslēgšanai tiesai bija pamats izvērtēt pretstatīto zīmju plašo atpazīstamību, kā arī tās konstatēšanas gadījumā pretstatīt prasītājas preču zīmes atbildētājas lietotajiem apzīmējumiem. Apelatores ieskatā preču zīmju salīdzināšana jāveic, pirms tam izslēdzot no preču zīmēm elementus, uz kuriem izņēmuma tiesības neattiecas.

Ceturtkārt, atbildētāja uzskatīja, ka tiesa nepamatoti noraidīja tās argumentu par atšķirtspējas vērtēšanas nepieciešamību attiecībā uz krūkām, jo tieši pretēji tiesas konstatētajam, ka lietā nav izšķirošas nozīmes krūkas formai, kas reģistrēta kā telpiskā preču zīme – brūna māla krūka ar noteiktu formu, telpiskas preču zīmes, kas ir līdzīga sadzīvē plaši lietotiem priekšmetiem, pretstatīšanas gadījumā ir būtiska nozīme šīs zīmes atšķirtspējai un tās izvērtējumam. Pretējā gadījumā ekskluzīvās tiesības izmantot preču zīmi varētu nepamatoti tikt attiecinātas uz ikdienā sabiedrībā plaši lietotiem priekšmetiem, kā rezultātā tiktu nepamatoti ierobežotas sabiedrības locekļu tiesības attiecībā uz šo priekšmetu lietošanu.

Apstākļos, kad brūnas pudeles ir sadzīvē plaši lietoti priekšmeti, pretstatītā telpiskā preču zīme ir jāvērtē, pievēršot īpašu uzmanību tās atšķirtspējai.

Piektkārt, tiesa nav vispusīgi vērtējusi atbildētājas pārstāvja 2011.gada 21.jūnija vēstuli Nr. 21-06-11/31, jo šajā vēstulē minēts atbildētājas pārstāvja viedoklis par iespējamo pārkāpumu, nevis ziņas par faktiem, kas var kalpot par pierādījumu Civilprocesa likuma 92.panta izpratnē.

Sestkārt, nosakot atlīdzību par morālo kaitējumu, pirmās instances tiesa nepareizi iztulkoja un piemēroja likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta normas, jo nepamatoti atzina, ka reputācijai nodarītais kaitējums ir uzskatāms par morālo kaitējumu. Atbildētājas ieskatā reputācijai nodarītais kaitējums neatbilst Civillikuma 1635.pantā sniegtajai morālā kaitējuma definīcijai – fiziskām vai garīgām ciešanām. Ietverot likumā izsmeļošu morālā kaitējuma definīciju (*numerus clausus*), likumdevējs vēlējies izsmeļoši definēt morālā kaitējuma jēdzienu, uzskaitot tā pazīmes. Līdz ar to apelatore uzskatīja, ka, norādot uz fizisko un garīgo ciešanu esamību kā morālā kaitējuma būtisku un nepieciešamu elementu, likumdevējs vēlējās pateikt, ka morālā kaitējuma nodarīšana iespējama tikai fiziskām personām. Tiesas nav tiesīgas spriedumos iziet ārpus šīs definīcijas tvēruma un tiesību piemērošanas procesā radīt jaunus morālā kaitējuma veidus, kas nav minēti likumā, attiecinot morālo kaitējumu uz juridisko personu, kurai fiziskas vai garīgas ciešanas nav iespējamās.

Turklāt pirmās instances tiesa spriedumā nekonstatēja un precīzi neaprakstīja tās fiziskās un garīgās ciešanas, kuras, iespējams, radīja prasītājam viņas tiesību aizskārums. Atbildētāja uzskatīja, ka gadījumos, kad morālais kaitējums tiesību normā nav prezumēts, tiesai šīs garīgās vai fiziskās ciešanas ir jākonstatē, pamatojoties uz pušu iesniegtajiem pierādījumiem lietā.

Septītkārt, apelatores ieskatā pirmās instances tiesa nav argumentēti noraidījusi atbildētājas iebildumus par to, ka juridiskās personas nodarītais kaitējums ir kvalificējams kā zaudējumi, jo juridiskās personas, kas konkrētajā gadījumā ir komersants – kapitālsabiedrība, reputācija tiek veidota ar mantisku ieguldījumu reklāmā, par ko cita starpā liecina lietas materiālos esošie rakstveida pierādījumi par preču zīmes vērtību un reklāmas kampaņās tērētajiem līdzekļiem, ar kuru palīdzību veidota prasītājas preču reputācija. Ievērojot to, ka komersanta reputācija tiek radīta ar reklāmas un kvalitatīvas preces starpniecību, arī tai nodarītais kaitējums ir mantiski aprēķināms kā reputācijas atjaunošanai nepieciešamās reklāmas izmaksas, kas kvalificējamās kā priekšā stāvoši zaudējumi atbilstoši Civillikuma 1771.pantam. Šādos apstākļos prasītājam ir jāpierāda visi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījumi, tostarp prettiesiskā darbība, zaudējumi, cēloņsakarība un vaina, nevis jāceļ

abstrakta prasība par morālā kaitējuma piedziņu. Savukārt tiesas spriedumā konstatētais, ka neatļauta preču zīmju izmantošana degradē patērētāja priekšstatu par prasītājam piederošajām pretstatītajām preču zīmēm un prasītājas preču kvalitāti, tādējādi nodarot kaitējumu tās reputācijai, atbildētājas ieskatā drīzāk ir kvalificējama kā prasītājas goda un cieņas aizskārums atbilstoši Civillikuma 2352.¹pantam, nevis kā morālais kaitējums atbilstoši Civillikuma 1635.pantam.

Astotkārt, tiesa nav pietiekoši argumentējusi to, kāpēc par samērīgu un taisnīgu atzīta noteiktā atlīdzība 5000 latu apmērā. Atbildētāja norādīja, ka, ievērojot tās komercdarbības nelielos apjomus, šāda summa ir nesamērīga un netaisnīga, jo atlīdzības samaksas pienākums padara atbildētāju par maksātnespējīgu. Taisnīgas un samērīgas kompensācijas būtība nevar būt saistīta ar faktisku otra procesuālā līdzdalībnieka iznīcināšanu.

Devītkārt, atbildētāja piekrita tiesas secinājumam zaudējumu atlīdzības sakarā par to, ka licences cena ir aprēķināma 4% - 10% apmērā no neto apgrozījuma, taču nepiekrita atlīdzības piedzišanai dubultā apmērā, jo šāda rīcība ne tikai nav pamatota ar atbilstošu likuma normu, bet ir arī klajā pretrunā likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta trešajai daļai.

Desmitkārt, apelatore iebilda tiesas uzliktajam pienākumam mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas publiskot pilnībā šajā lietā taisīto tiesas spriedumu laikrakstā „Dienas Bizness” un interneta portālā www.delfi.lv, jo tas var aizskart trešo personu (attiecīgā laikraksta un portāla izdevēju) tiesības un intereses. Apelatores ieskatā pastāv varbūtība, ka šādu spriedumu publicēšana neatbilst minēto komersantu biznesa attīstības stratēģijai vai nav iespējama tehnisku iemeslu dēļ. Atbildētāja uzskatīja, ka šādos apstākļos minētās personas ir pieaicināmas lietā trešo personu statusā, vai arī prasītājam ir jāiesniedz šo personu izdots apliecinājums par piekrišanu publicēt iespējamo tiesas spriedumu. Atbildētāja norādīja, ka tiesai būtu jāizvērtē uzliktā pienākuma samērība gan no publicējamā sprieduma apjoma, gan publikāciju izmaksu viedokļa, rēķinoties ar to, ka uzliktais pienākums var būt nesamērīgi apgrūtināošs atbildētājam un trešajām personām.

2012.gada 02.augustā SIA „Mājas alus” iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu.

Atbildētājas ieskatā advokāta atlīdzība, kuru tā nav varējusi samaksāt objektīvu iemeslu dēļ, jo visa atbildētājas manta ir apķīlāta prasības nodrošinājuma līdzekļu piemērošanas rezultātā, ir uzskatāma par atbildētājam priekšā stāvošiem zaudējumiem Civillikuma 1771.panta izpratnē. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam, kurš paredz pienākumu atlīdzināt priekšā stāvošus zaudējumus, šis princips ir attiecināms arī uz konkrēto situāciju un ar lietas

vešanu saistītiem izdevumiem. Lietā ir iesniegti dokumenti, kas apliecina atbildētājas pienākumu apmaksāt izdevumus advokāta palīdzības saņemšanai lietā. Turpretī tiesa nav piemērojusi Civilprocesa likuma 41.pantu, kas paredz, ka atbildētājam tiek atlīdzināti tiesas izdevumi – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta. Ievērojot minēto un to, ka tiesa nav piemērojusi norādīto tiesību normu, tas novedis pie nepareiza sprieduma taisīšanas.

2012.gada 08.oktobrī prasītāja AS „Latvijas balzams” Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā iesniedza rakstveida paskaidrojumus par atbildētājas apelācijas sūdzībām, uzskatot tās par nepamatotām.

Prasītāja uzskatīja, ka atbildētājas apelācijas sūdzībā par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu nepamatoti norādīts, ka attiecībā uz prasītājas reģistrētajām un Latvijā plaši pazīstamajām preču zīmēm būtu piemērojams likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturtajā daļā noteiktais tiesību aprobežojums. Tiesa pamatoti atzina spriedumā, ka minētā likuma 5.panta ceturta daļa un 6.panta pirmās daļas 2., 3. un 4.punkts konkrētajā lietā nav piemērojams. Visi 5.pantā norādītie izņēmuma tiesību ierobežojumi un 6.panta pirmajā daļā norādītie pamatojumi preču zīmes reģistrācijas atteikumam un atzīšanai par spēkā neesošu ir jāpierāda. Uz tiem nav iespējams atsaukties, nepamatojot ar pierādījumiem, kādēļ būtu pamats attiecināt kādu no 5.pantā vai 6.pantā norādītajiem gadījumiem uz reģistrētu preču zīmi. Savukārt atbildētāja pirmās instances tiesai neiesniedza nevienu pierādījumu tam, ka prasītājas reģistrētā preču zīme „RIGA BLACK BALSAM” vai tās daļa „BLACK BALSAM” Latvijā nav aizsargājamas attiecībā uz 33.klases precēm „balzami”. Prasītājas ieskatā kopijas no Latviešu konversācijas vārdnīcas un Latvijas Enciklopēdijas nepierāda kādus nozīmīgus apstākļus konkrētajā civillietā, jo vienā no grāmatas kopijām ir izskaidrota vārda „balzams” nozīme, savukārt otrā ir aprakstīts fakts, ka prasītāja pašlaik ražo balzamu ar preču zīmi „RĪGAS MELNAIS BALZAMS”. Minētie fakti neaplicina tos apstākļus, uz kuriem atsauca atbildētāja savā apelācijas sūdzībā.

Prasītāja nepiekrita apelācijas sūdzības argumentam, ka vārdiskie apzīmējumi „RIGA BLACK BALSAM” un „BLACK BALSAM”, kā arī minēto preču zīmju tulkojumi latviešu valodā sastāvētu no tādiem preču zīmes elementiem, kurus, atsevišķi ņemot, nevar reģistrēt kā preču zīmes. Kā preču zīme ir reģistrēts vārdiskais apzīmējums „RĪGA BLACK BALSAM”, kā arī citas prasītājas preču zīmes, kuras ietver sevī apzīmējumu „BLACK BALSAM”. Kaut arī katrs no atsevišķajiem vārdiem preču zīmē nav uzskatāms par vārdu ar atšķirtspēju, tomēr šādu vārdu kombinācija ir atšķirtspējīga. Nav pamatots atbildētājas

arguments, ka, ja katrs atsevišķs vārds preču zīmē nav atšķirtspējīgs, tad šādu vārdu kombinācija arī ir uzskatāma par tādu, kurai nav atšķirtspējas. Tādēļ likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 6.panta 3.punkts un 4.punkts šajā lietā nav piemērojami.

Prasītājas ieskatā vārdiskie apzīmējumi „RĪGA BLACK BALSAM” un „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” ir kļuvušas par Latvijā plaši pazīstamām prasītājas preču zīmēm attiecībā uz balzamiem. Neviens no minētajiem apzīmējumiem netiek izmantots kā alkoholiska dzēriena nosaukums, kā, piemēram, degvīns, liķieris, vīns). Turklāt prasītāja ir vienīgā persona, kura ražo balzamu ar minētajām preču zīmēm, tādēļ šīs preču zīmes pilda savu pamatfunkciju, atšķirot prasītājas ražotos balzamus no citu personu ražotām precēm. Fakts, ka prasītājas preču zīme ir iekļauta enciklopēdijā (informācijas un zināšanu apkopojumā), nenozīmē, ka prasītājas preču zīme būtu uzskatāma par preces nosaukumu bez atšķirtspējas.

Turklāt prasītāja norādīja, ka arī pati atbildētāja savā 2011.gada 21.jūnija vēstulē Nr. 21-06-11/31 ir apliecinājusi, ka „Rīgas melnais balzams ir plaši pazīstams oriģinālprodukts”. Šādos apstākļos nav šaubu, ka atbildētāja ir atzinusi to, ka preču zīme „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” ir atšķirtspējīga. Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir vērsti uz izvairīšanos no atbildības par prasītājas preču zīmju pārkāpumu.

Nav pamatots atbildētājas viedoklis, ka tiesai bija jāpiemēro likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturrtā daļa arī nosakot, vai preču zīme ir atzīstama par plaši pazīstamu preču zīmi, jo minētā tiesību norma nosaka izņēmuma tiesību ierobežojumus attiecībā uz reģistrētas preču zīmes elementiem, kurus nevar reģistrēt atsevišķi. Šai tiesību normai nav nekādas saistības ar preču zīmes plašās pazīstamības noteikšanu, jo šo jautājumu regulē tikai likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 8.panta trešā daļa, kas turklāt paredz, ka preču zīmes plašā pazīstamība ir jāvērtē preču zīmei kopumā, nevis atsevišķiem tās elementiem.

Atbildētāja nepamatoti apšaubīja prasītājas reģistrēto telpisko preču zīmju „māla krūku” atšķirtspēju, jo tās ir likumā noteiktā kārtībā reģistrētas preču zīmes, turklāt atbildētāja nav cēlusi lietā pretprasību par prasītājas preču zīmju reģistrāciju atzīšanu par spēkā neesošām. Tā kā prasītāja ir vienīgā balzamu ražotāja Latvijā, kura izmanto tādas brūnas „māla krūkas”, kādas atbilst prasītājas reģistrētajām preču zīmēm, tad nav pamata uzskatam, ka brūnas balzama māla krūkas būtu Latvijā „sadzīvē plaši lietoti priekšmeti”. Pamatojoties uz norādīto, prasītājai ir izņēmuma tiesības aizliegt izmantot trešajām personām jebkuru no savām unikālajām un Latvijā plaši pazīstamajām telpiskajām preču zīmēm „māla krūkām”

attiecībā uz sajaucami līdzīgām, atveidotām, imitētām krūkām vai pudelēm tiktāl, ciktāl tās kaitē prasītājas likumīgajām interesēm.

Prasītāja nepiekrita atbildētājas viedoklim, ka likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹pants neesot attiecināms uz kaitējuma nodarīšanu prasītājas preču zīmju reputācijai un ka Civillikuma 1635.panta otrajā daļā norādītais morālais kaitējums varot tikt radīts tikai fiziskai personai. Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesības uz preču zīmi var iegūt jebkura fiziskā vai juridiskā persona. Turklāt preču zīmes savu ražoto preču vai sniegto pakalpojumu sniegšanai galvenokārt komercdarbībā izmanto tikai preču ražošanas vai pakalpojumu sniedzēju uzņēmumi, kuri ir juridiskas personas. Ievērojot minēto, prasītāja uzskatīja, ka likums „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” paredz preču zīmju īpašnieka (neatkarīgi no tā, vai preču zīmes īpašnieks ir fiziska vai juridiska persona) tiesības prasīt morālā kaitējuma atlīdzību, ja preču zīmes nelikumīga izmantošana ir notikusi personas vainas dēļ.

Prasītājas ieskatā prasītājam kā preču zīmju īpašnieci ir subjektīvās civilās tiesības prasīt morālā kaitējuma atlīdzību par Latvijā plaši pazīstamo preču zīmju nelikumīgu izmantošanu, jo preču zīmju nelikumīgas izmantošanas rezultātā tika nodarīts kaitējums prasītājas reģistrēto preču zīmju reputācijai un atšķirtspējai. Šo faktu konstatējusi spriedumā arī pirmās instances tiesa, savukārt atbildētāja to apelācijas sūdzībā nav apstrīdējusi.

Prasītāja uzskatīja, ka preču zīmes īpašniekam nav nekādu citu tiesisku līdzekļu kā gūt apmierinājumu par kaitējumu preču zīmes labajai reputācijai un par preču zīmes atšķirtspējas vājināšanu. Nav pareizs atbildētājas norādītais, ka reputācijai nodarītais kaitējums ir novērtējams kā zaudējumi Civillikuma 1771.panta izpratnē, jo kaitējums reputācijai ir nemantisks kaitējums, savukārt zaudējumi ir mantisks kaitējums. Ar zaudējumu atlīdzību nav iespējams kompensēt kaitējumu preču zīmes reputācijai, preču zīmes atšķirtspējas vājināšanu vai patērētāju pārvilināšanu.

Nav pamatots arī atbildētājas viedoklis, ka kaitējums preču zīmes reputācijai būtu kvalificējams kā prasītājas goda un cieņas aizskārums Civillikuma izpratnē. Turklāt šādu viedokli atbildētāja apelācijas sūdzībā nekādi nav pamatojusi.

Atbildētāja nav apstrīdējusi tiesas spriedumā konstatētos faktus par to, ka atbildētāja ir izveidojusi un izmantojusi prasītājas reģistrētajām telpiskajām un kombinētajām preču zīmēm sajaucami līdzīgu apzīmējumu uz esenču pudelēm un esenču pudeļu etiķetēm un ka atbildētāja ir nodarījusi prasītājas preču zīmju reputācijai kaitējumu, degradējot patērētāja priekšstatu par prasītājas preču zīmēm un ražoto preču kvalitāti. Ievērojot minēto, atbildētāja ir apzināti pati vai ar citu personu palīdzību viltojusi prasītājas reģistrētās preču zīmes,

nelikumīgi tās izmantojusi, kā arī pēc prasītājas brīdinājuma saņemšanas turpinājusi tās laist tirgū un uzglabāt lielā apjomā tirdzniecības nolūkos. Līdz ar to atbildētājas prettiesiskajai rīcībai nav attaisnojuma.

Attiecībā uz atbildētājas apelācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu prasītāja norādīja, ka Civilprocesa likums neparedz ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu no prasītāja par labu atbildētājam, ja prasītājas prasība ir daļēji noraidīta, ko pilnībā apstiprina Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta judikatūra.

Vienlaikus 2012.gada 08.oktobrī prasītāja AS „Latvijas balzams” Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā iesniedza pretapelācijas sūdzību, kurā pārsūdzēja Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu daļā, ar kuru prasība noraidīta.

Pretapelācijas sūdzībā prasītāja uzskatīja par pareizu pirmās instances tiesas atzinumu, ka prasītājai ir piespriežama morālā kaitējuma kompensācija, tomēr nepiekrita tiesas noteiktajam piedzenamās kompensācijas apmēram. Tiesa pamatoti spriedumā konstatēja, ka pretstatītās preču zīmes ir ar augstu reputāciju un vienas no Latvijā pazīstamākajām preču zīmēm. Neatļauta preču zīmes izmantošana uz preces, kas nav atbilstoša prasītājas kā preču zīmes īpašnieces kvalitātes prasībām, degradē patērētāja priekšstatu par prasītājai piederošajām pretstatītajām preču zīmēm un prasītājas preču kvalitāti, tādējādi nodarot kaitējumu reputācijai, par ko dodama morālā kaitējuma atlīdzība. Prasītājas ieskatā tiesas norādītie apstākļi morālā kaitējuma atlīdzības samazināšanai, proti, atbildētājas centieni vismaz daļēji novērst pārkāpumu un fakts, ka ar pārdoto preču apjomu nevarēja tikt nodarīts īpaši būtisks kaitējums plaši pazīstamo preču zīmju atšķirtspējai, nav pietiekams pamats, kas mazinātu prasītājai nodarīto kaitējumu.

Pirmkārt, prasītāja uzskatīja, ka atbildētāja nav centusies novērst pārkāpumu, jo arī pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas turpināja laist tirgū esences ar prasītājas preču zīmju „BLACK BALSAM” imitāciju, ko cita starpā konstatējusi arī tiesa savā spriedumā. Tas apstāklis, ka atbildētāja vairāk neražoja vai nepasūtīja papildu esenču pudeles ar apzīmējumu „RIGA BLACK BALSAM” un „BLACK BALSAM”, nenozīmē, ka atbildētāja būtu centusies novērst pārkāpumu, jo atbildētāja turpināja piedāvāt pārdošanai un pārdeva atlikušās esenču pudeles ar apzīmējumu „BLACK BALSAM”.

Otrkārt, nav pamatots tiesas secinājums spriedumā, ka ar pārdoto preču apjomu nevarēja tikt nodarīts īpaši būtisks kaitējums prasītājas plaši pazīstamo preču zīmju atšķirtspējai. Prasītājas ieskatā minētais kaitējums ir būtisks, jo prasītājas precēm nav analogas vai līdzīgas preces Latvijā, turklāt prasītāja daudzus gadus uzturēja savu reģistrēto

preču zīmju, kas ietver vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, labo reputāciju ar ievērojamiem ieguldījumiem reklāmā un mārketinga aktivitātēs. Atbildētājas esences tika piedāvātas pārdošanai patērētājiem vairākus mēnešus.

Tā kā atlīdzībai par nodarīto kaitējumu ir jābūt ne tikai kompensējošai, bet arī preventīvai, tad prasītāja uzskatīja, ka spriedums daļā, ar kuru tika noraidīts prasījums par morālā kaitējuma piedziņu 15 000 latu apmērā, ir nepareizs.

Prasītāja norādīja, ka pirmās instances tiesa nepamatoti spriedumā noteikusi hipotētiskās licences maksu 4% - 10% no atbildētājas neto apgrozījuma, jo pati tiesa spriedumā atzina, ka Latvijas tirgū nav produkta, kas būtu analogisks vai līdzīgs prasītājas ražotajam balzamam ar preču zīmi „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” vai „RĪGA BLACK BALSAM”. Šādos apstākļos tiesai nebija nekāda pamata atbildētājai piemērot citu uzņēmumu noteiktas licences maksas, kas noteiktas nesalīdzināmiem produktiem citu valstu tirgos. Prasītājas ieskatā tai ir tiesības pašai noteikt tādu licences maksu, kādu tā uzskata par atbilstošu savu reģistrēto un Latvijā plaši pazīstamo preču zīmju izmantošanai, kas konkrētajā gadījumā ir 1000 latu. Tādēļ ir nepareizs tiesas spriedums daļā, ar kuru tika noraidīts zaudējumu atlīdzības prasījums daļā par 500 latu piedziņu.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzina, ka atbildētāja ir pārkāpusi vairākas prasītājas reģistrētās preču zīmes, tomēr nav konkrēti norādījusi sprieduma motīvu daļā, ka atbildētāja pārkāpusi prasītājas reģistrēto vārdisko preču zīmi „RIGA BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 33 441.

Prasītāja uzskatīja par nepamatotu pirmās instances tiesas spriedumā norādīto, ka Konkurences likuma 18.panta otrās daļas un trešās daļas 2.punktā noteiktajos gadījumos ir jāpierāda konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Prasītājas ieskatā minētās tiesību normas paredz, ka negodīga konkurence ir konstatējama arī tad, ja minētajās tiesību normās paredzētajos gadījumos varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Nav nepieciešams pierādīt negodīgas konkurences ekonomiskās sekas vai tirgus daļas zaudēšanu.

Nav pamatots tiesas secinājums, ka prasītājas zīmols „RIGA BLACK BALSAM” nesaskaras ar būtiskiem draudiem tirgū. Tieši otrādi – prasītājas zīmolu apdraud personas, kuras imitē un atveido prasītājas reģistrētās un Latvijā plaši pazīstamās preču zīmes, kas ietver vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītājas AS „Latvijas balzams” pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Ineta Krodere-Imša prasību un pretapelācijas sūdzību uzturēja un

atbildētājas apelācijas sūdzības neatzina uz prasībā, pretapelācijas sūdzībā un savos rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Atbildētājas SIA „Mājas alus” pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Māris Grudulis prasību un pretapelācijas sūdzību neatzina un savas apelācijas sūdzības uzturēja uz tajās izklāstītajiem motīviem.

Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta, izvērtējusi pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē un lietas materiālus, uzskata, ka prasība kā daļēji pamatota un pierādīta ir apmierināma daļēji un ka atbildētājas apelācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu ir daļēji pamatota, savukārt prasītājas pretapelācijas sūdzība par minēto spriedumu un atbildētājas apelācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu nav pamatotas.

Par papildspriedumu Civillietu tiesu palāta norāda, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumā ietvertais pamatojums par to, kāpēc atbildētājai nepienākas ar lietas vešanu saistītie izdevumi, kas radušies ar advokāta sniegto juridisko palīdzību, ir pareizs un pilnībā pietiekams. Līdz ar to Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta pievienojas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildsprieduma motivācijai, kā to atļauj Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa.

Sakarā ar apelācijas sūdzības motīviem par papildspriedumu Civillietu tiesu palāta papildus norāda, ka apelatores atsaukšanās uz Civilprocesa likuma 41.pantu nav pamatota, jo ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu, tostarp izdevumu advokāta palīdzības samaksai atlīdzināšanu regulē Civilprocesa likuma 44.pants, kuru ir pareizi piemērojusi pirmās instances tiesa, nevis Civilprocesa likuma 41.pants. Civilprocesa likuma 41.pants regulē tikai tiesas izdevumu atlīdzināšanu, bet, kā noteikts Civilprocesa likuma 33.pantā, izdevumi advokāta palīdzības samaksai ietilpst ar lietas vešanu saistītajos izdevumos, nevis tiesas izdevumos.

Par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi un vispusīgi novērtējusi apstākļus un pierādījumus lietā un taisījusi pamatotu spriedumu, izņemot daļā par mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzību. Civillietu tiesu palātas ieskatā apgabaltiesas spriedumā ietvertais pamatojums, izņemot iepriekšminēto daļu par kaitējuma atlīdzībām, ir pareizs un pilnībā pietiekams. Līdz ar to Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta pievienojas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija sprieduma motivācijai (izņemot daļā par mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzību), kā to atļauj Civilprocesa likuma

432.panta piektā daļa. Tātad Civillietu tiesu palāta, cita starpā, pievienojas motivācijai par to, ka atbildētāja ir izdarījusi prasītājas preču zīmju tiesību pārkāpumu; ka nav konstatējams konkurences tiesību pārkāpums, par kuru būtu dodama zaudējumu atlīdzība; par preču zīmes plašo pazīstamību; par galīgā pienākumrīkojuma (aizlieguma atbildētājam veikt pārkāpjošās darbības) piemērošanu; par papildu galīgo tiesiskās aizsardzības līdzekļu (pārkāpuma preču atsaukšanas un izņemšanas no tirdzniecības; pārkāpuma preču iznīcināšanas; sprieduma publiskošanas) piemērošanu.

Šī sprieduma ietvaros Civillietu tiesu palāta ar galīgo pienākumrīkojumu apzīmē galīgo civiltiesiskās aizsardzības līdzekli, ar kuru tiesa spriedumā uzliek pienākumu atbildētājam veikt noteiktas darbības prasītāja intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma pārtraukšanai vai atturēties no prasītāja intelektuālā īpašuma tiesības pārkāpjošu konkrētu darbību veikšanas.

Attiecībā uz galīgā pienākumrīkojuma (aizlieguma atbildētājam veikt pārkāpjošās darbības) piemērošanu un papildu galīgo tiesiskās aizsardzības līdzekļu (pārkāpuma preču atsaukšanas un izņemšanas no tirdzniecības; pārkāpuma preču iznīcināšanas; sprieduma publiskošanas) piemērošanu Civillietu tiesu palāta papildina motīvus ar tiesību normu, kas reglamentē šādu civiltiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu, proti, Civilprocesa likuma 250.¹⁷ pantu. Šis pants, cita starpā, paredz, ka, ja pārkāpuma fakts ir pierādīts, tiesa spriedumā var aizliegt prettiesisku intelektuālā īpašuma tiesību objekta izmantošanu, kā arī pēc prasītāja pieteikuma neatkarīgi no prasītājam radītā kaitējuma un kaitējuma atlīdzības var noteikt vienu vai vairākus šādus pasākumus, kuri veicami par pārkāpēja līdzekļiem:

- 1) atsaukt vai pilnībā izņemt no tirdzniecības pārkāpuma preces (kontrafaktos eksemplārus);
- 2) iznīcināt pārkāpuma preces (kontrafaktos eksemplārus);
- 3) atsaukt vai pilnībā izņemt no tirdzniecības vai iznīcināt ierīces un materiālus, kas izmantoti vai paredzēti pārkāpuma preču (kontrafakto eksemplāru) izgatavošanai, ja to īpašnieks zināja vai viņam no lietas apstākļiem vajadzēja zināt, ka šīs ierīces un materiāli lietoti vai paredzēti prettiesisku darbību veikšanai;
- 4) publiskot pilnībā vai daļēji tiesas spriedumu laikrakstos un citos masu informācijas līdzekļos.

Attiecībā uz atbildētājas apelācijas sūdzības desmito argumentu, kas satur iebildumus pret sprieduma publiskošanu, Civillietu tiesu palāta norāda, ka spriedums šajā daļā neaizskar trešo personu (laikraksta un portāla izdevēju) tiesības un intereses. Šādu civiltiesiskās aizsardzības līdzekli preču zīmju pārkāpumu lietās paredz iepriekšminētais likums, un publiskošanas pienākums tiek uzlikts atbildētājam, nevis konkrētajiem masu informācijas līdzekļiem. Ja no atbildētāja neatkarīgu iemeslu dēļ rodas problēmas ar sprieduma izpildi,

Civilprocesa likuma 438.pants paredz iespēju lemt par sprieduma izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Civillietu tiesu palāta vispārīgi piekrīt apelatores viedoklim, ka šī līdzekļa piemērošanā tiesai būtu jāizvērtē uzliktā pienākuma samērīgums un publicējamā sprieduma apjoms. Taču Civillietu tiesu palāta uzskata par samērīgu visa sprieduma publiskošanu konkrētajā lietā, jo, pirmkārt, šajā lietā, tā kā apelācijas instances tiesa daļēji pievienojas pirmās instances tiesas motīviem, bet daļēji sniedz savus motīvus, kā arī lietā ir daudzi strīdus jautājumi, tad, lai būtu saprotams pārkāpums, tā raksturs un tiesas motivācijas gaita, nevar izvairīties ne no sprieduma ievaddaļas, ne aprakstošās daļas, ne motīvu daļas, ne rezolutīvās daļas publiskošanas. Savukārt izmaksas, kas radīsies atbildētājam sakarā ar sprieduma publiskošanu, nav iemesls atteikt sprieduma publiskošanu, jo tās ir samērīgas pārkāpuma raksturam: ar publiskošanas izmaksām atbildētājam bija jāreķinās, apzināti un rupji izdarot tiesību pārkāpumu, turklāt pat pēc brīdinājuma par pārkāpumu saņemšanas (1.sēj. 1.l. 254-257) tīši un ar tiešu nodomu turpinot pārkāpjošo darbību izdarīšanu (1.sēj. 1.l. 258-262, 2.sēj. 1.l. 8-14). Pēc pirmstiesas brīdinājuma saņemšanas atbildētājam vairs nevarēja būt nekādu šaubu, ka pārkāpuma turpināšanas sekas būs tiesvedība, kas novedīs pie Civilprocesa likuma 250.¹⁷ pantā noteikto tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas.

Par atbildētājas apelācijas sūdzības pirmo, otro un trešo argumentu saistībā ar izņēmuma tiesībām Civillietu tiesu palāta papildus pirmās instances tiesas motīviem norāda, ka šie apelatores argumenti nav pareizi. Apelatore uzskata, ka apzīmējums „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” un tā atsevišķie elementi, tostarp angļu valodā, nevarot kalpot par preču zīmi saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 5.panta ceturto daļu, 6.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu. Preču zīme vai tās elementi (tostarp plaši pazīstamai zīmei) tiesai esot jāizslēdz no aizsardzības arī tad, ja neesot celta pretpasība; pietiekot ar atbildētāja ierunu.

Civillietu tiesu palāta uzskata, ka lietā vispār nav apsverams, vai kādi no prasītājas reģistrēto preču zīmju „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” vai „RIGA BLACK BALSAM” vārdiskajiem elementiem atsevišķi vai kopā nav izslēdzami no aizsardzības (disklamējami), jo lietā nav celta tāda prasība vai pretpasība, kuras prasības priekšmets tas būtu. Lietā ir celta prasība par preču zīmju nelikumīgas izmantošanas pārtraukšanu. Ja atbildētājam bija iebildumi pret prasītājas preču zīmēm, kuras uz lietas izskatīšanas laiku pirmās instances tiesā jau bija reģistrētas Patentu valdē, tad atbildētājam bija jāceļ pretpasība, piemēram, par preču zīmes reģistrācijas atzīšanu par spēkā neesošu, kā to *expressis verbis* pieļauj likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.panta trešā daļa un 31.panta trešā daļa.

Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 13.panta sestā daļa nosaka, ka, ja preču zīmē iekļauti šā likuma 5.panta ceturtajā daļā minētie elementi, kurus, atsevišķi ņemot, nevar reģistrēt kā preču zīmes, un pastāv iespēja, ka preču zīmes reģistrācija izraisīs šaubas par piešķirto tiesību apjomu, Patentu valde, zīmi reģistrējot, minētos elementus ar īpašu norādījumu (disklamāciju jeb izslēgumu no aizsardzības) var izslēgt no aizsardzības.

Patentu valde, reģistrējot prasītājas preču zīmes, nekādus apzīmējumus (piemēram „BLACK BALSAM”) nav disklamējusi (izslēgusi no aizsardzības) saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 13.panta sesto daļu, tātad nav saskatījusi, ka šis preču zīmes elements, atsevišķi ņemot, nevarētu kalpot par preču zīmi, tostarp uz šī likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 6.panta pirmās daļas 3. vai 4.punkta pamata, uz kuriem tātad bez pamata šobrīd atsaucas atbildētāja.

Ja atbildētāja uzskatīja, ka kāds no prasītājas preču zīmju elementiem, tostarp apzīmējums „BLACK BALSAM” nav aizsargājams saskaņā ar likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 6.panta pirmās daļas 3.punktu, tad bija jālūdz tā disklamāciju (izslēgumu no aizsardzības), ko atbildētāja nav darījusi.

Disklamācijas sekas ir ieraksts reģistrā, kas nevar iestāties vienīgi atbildētāja ierunas rezultātā. Tātad atbildētājam bija jāceļ pretprasība.

Līdz ar to, tā kā prasītājas preču zīmes ir tikušas reģistrētas, pretprasība to apstrīdēšanai nav celta un apzīmējums „BLACK BALSAM” nav disklamēts, tad pirmās instances tiesai nebija nekāda pamata apsvērt un atzīt, ka apzīmējums „BLACK BALSAM” nevar kalpot par preču zīmi, tostarp par plaši pazīstamu preču zīmi.

Turklāt plaši pazīstamo preču zīmi veido apzīmējuma „BLACK BALSAM” vārdiskie elementi kopā, nevis atsevišķi, līdz ar to šī preču zīme arī ir jāvērtē kā divu vārdu kopums.

Kādēļ apzīmējumi „BLACK BALSAM” un „MELNAIS BALZAMS” ir kļuvuši par plaši pazīstamām preču zīmēm, ir plaši motivēts pirmās instances tiesas spriedumā, kam Civillietu tiesu palāta, kā jau iepriekš minēts, pievienojas.

Tāpat pirmās instances tiesas spriedumā ir pareizi motivēts arī tas, kādēļ plaši pazīstamās preču zīmes aizsardzība attiecas arī uz atbildētājas produktu. Turklāt apelatore apelācijas sūdzībā pati ir atzinusi, ka prasītājas preču zīmes var pretstatīt atbildētājas izmantotajiem apzīmējumiem likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta septītajā daļā minētajā gadījumā, proti, ja preču zīmes tiek atzītas par plaši pazīstamām preču zīmēm.

Visbeidzot, lai konstatētu pārkāpumu, atbildētāja precei (esencei alkoholiskā balzama pagatavošanai) nemaz nav jābūt pilnīgi identiskai prasītāja precei (alkoholiskajam balzamam), bet gan pietiek arī ar šo preču līdzību, ja pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu

sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi. To paredz likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestā daļa: personai, uz kuras vārda preču zīme reģistrēta, ir izņēmuma tiesības aizliegt citām personām komercdarbībā izmantot ne tikai jebkuru preču zīmei identisku apzīmējumu saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski precēm vai pakalpojumiem, kuriem reģistrēta preču zīme, bet arī jebkuru apzīmējumu, ja sakarā ar (..) to preču līdzību, kuriem reģistrēta preču zīme un saistībā ar kuriem minēto apzīmējumu lieto, pastāv iespēja, ka attiecīgie patērētāji šo apzīmējumu sajauc ar preču zīmi vai uztver šo apzīmējumu kā tādu, kas saistīts ar preču zīmi.

Civillietu tiesu palātai nav nekādu šaubu, ka prasītājas un atbildētājas preces ir līdzīgas likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta sestās (un septītās) daļas izpratnē un ka šāda sajaukšanas un uztveršanas iespēja ir ļoti ticama, jo arī (gala)patērētāji ir tie paši: fiziskas personas, kas dzer alkoholiskus dzērienus. Motīvus šādam atzinumam par līdzīgām precēm un sajaukšanas un uztveršanas iespējām ir izvērsti devusi pirmās instances tiesa, kam, kā jau minēts, Civillietu tiesu palāta pievienojas.

Attiecībā uz apelācijas sūdzības ceturto argumentu Civillietu tiesu palāta vispārīgi piekrīt, ka var būt nozīme krūkas formai, kas reģistrēta kā telpiskā preču zīme – brūna māla krūka ar noteiktu formu. Taču šajā lietā preču zīmju atšķirtspēju veido ne tikai krūkas forma, bet arī krāsa, materiāls un korķa forma (un preču zīmēs Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957 arī etiķetes), līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti norādīja uz nepieciešamību vērtēt kopiespaidu. Attiecīgi pamatots ir pirmās instances tiesas secinājums par sajaukšanas iespēju, kas pamatots ar preču zīmju un apzīmējumu kopiespaidu.

Civillietu tiesu palāta nepiekrīt apelācijas sūdzības piektajam argumentam par pirmās instances tiesas nepietiekamu atbildētājas pārstāvja 2011.gada 21.jūnija vēstules Nr. 21-06-11/31 vērtējumu. Pušu pirmstiesas sarakste arī var būt pierādījums lietā saskaņā ar Civilprocesa likuma 110.pantu. Turklāt šim apelatores argumentam lietā nav nozīmes pēc būtības, jo pirmās instances tiesa ir atzinusi pārkāpumu par pierādītu uz citu pierādījumu pamata un uz vēstuli atsaukusies tikai, lai norādītu uz atbildētājas puses pretrunīgo attieksmi, nevis izmantojusi vēstuli kā vienīgo pārkāpuma pierādījumu lietā.

Prasītāja savā pretapelācijas sūdzībā iebilst trīs aspektiem: ka netika konstatēta atbildētājas izdarītā negodīgā konkurence pret prasītāju; ka sprieduma motīvu daļā netika norādīts preču zīmes Nr. M 33 441 pārkāpuma fakts un ka tika noraidīta daļa prasības par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu 15 500 latu apmērā.

Attiecībā uz konkurences tiesību pārkāpuma neesamību Civillietu tiesu palāta jau norādīja, ka šajā daļā atzīst pirmās instances tiesas 2012.gada 30.maija spriedumā ietverto pamatojumu par pareizu un pilnībā pietiekamu un tam pievienojas, kā to atļauj Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa.

Nav saprotams un nav pamatots prasītājas pretapelācijas sūdzībā ietvertais pārmetums pirmās instances tiesai, ka tā spriedumā esot atzinusi, ka atbildētāja ir pārkāpusi vairākas prasītājas reģistrētās preču zīmes, tomēr neesot konkrēti norādījusi sprieduma motīvu daļā, ka atbildētāja pārkāpusi prasītājas reģistrēto vārdisko preču zīmi „RIGA BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 33 441. Civillietu tiesu palāta secina, ka prasītāja pati prasību nebija pamatojusi ar šīs preču zīmes pārkāpumu, jo attiecībā uz savu tiesību pārkāpumu prasības pieteikuma 6.lapas pēdējā rindkopā - 7.lapas pirmajā rindkopā prasītāja norādīja: „Atbildētājs ar savām veiktajām darbībām (..) ir pārkāpis prasītāja izņēmuma tiesības uz prasītāja Latvijā plaši pazīstamo vārdisko preču zīmi „BLACK BALSAM”, kombinēto preču zīmi „BLACK BALSAM” un telpiskajām preču zīmēm „māla krūkām”.” (1.sēj. l.l. 14-15.) Vārdiskā preču zīme „RIGA BLACK BALSAM” ar reģistrācijas Nr. M 33 441 nav šo preču zīmju skaitā.

Atbildētājas apelācijas sūdzības sestais līdz astotais arguments satur iebildumus pret morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, bet devītais arguments – pret zaudējumu atlīdzības piedziņu. Ņemot vērā, ka arī prasītājas pretapelācijas sūdzība ietver argumentus par pirmās instances kļūdām, nosakot morālā kaitējuma atlīdzību un zaudējumu atlīdzību, un Civillietu tiesu palāta nepiekrīt pirmās instances secinājumiem abu šo kaitējuma atlīdzību noteikšanas sakarā, Civillietu tiesu palāta atsevišķi pati motivē, kāda atlīdzība un kādā apmērā prasītājai pienākas.

Tiesības uz prasītājai nodarītā mantiskā kaitējuma atlīdzību regulē Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 4.punkts un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹pants. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 4.punktam un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmajai daļai, ja personas vainas dēļ notikusi preču zīmes nelikumīga izmantošana, šā likuma 28.panta otrajā daļā minētie tiesību subjekti ir tiesīgi prasīt radītā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzību. 28.¹panta otrā daļa precizē, ka zaudējumu atlīdzības un morālā kaitējuma apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikumu; nosakot zaudējumu apmēru, var ņemt vērā arī tās personas negodīgi gūto peļņu, kura prettiesiski izmantojusi preču zīmi. Savukārt šī panta trešā daļa paredz, ka, ja faktisko zaudējumu atlīdzības apmēru nevar noteikt saskaņā ar šā panta otro daļu, zaudējumu atlīdzības apmērs ir atbilstošs tai summai, kuru varētu saņemt preču zīmes īpašnieks par preču zīmes izmantošanas tiesību nodošanu licenciātam.

Prasītāja ir lūgusi piedzīt zaudējumu atlīdzību 1000 latu apmērā, ko veidojot licences maksa par pārkāpto preču zīmju izmantošanu.

Nenoliedzot prasītājas tiesības prasīt šādu atlīdzību, Civillietu tiesu palāta norāda, ka prasība šajā daļā (kāpēc tieši šādā apmērā) nekādi nav pamatota un ne ar ko nav pierādīta, kas ir pirmais no diviem pamatiem tās noraidīšanai.

Licences maksa kompensē peļņu, ko prasītājs būtu guvis, ja pārkāpējs būtu likumīgi ieguvis licenci, nevis izdarījis pārkāpumu. Var teikt, ka licences maksa kompensē zaudēto peļņu, jo neiegūtās licences maksas gadījumā prasītājam ir atrauta tā peļņa, ko viņš būtu guvis no intelektuālā īpašuma licencēšanas. Saskaņā ar Civillikuma 1772.pantu zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums. Tātad jābūt pietiekamam pamatam uzskatīt, ka peļņa bija sagaidāma. Ja lietā nav pamata uzskatīt, ka prasītājam būtu bijusi peļņa, tad viņš neko nav zaudējis. Savukārt, ja prasītājs neko nav zaudējis, tad nav mantiska kaitējuma un viņam nav tiesību uz kaitējuma atlīdzību.

Līdz ar to, lai varētu piemērot licences maksas metodi zaudējumu aprēķināšanā, Civillietu tiesu palātas ieskatā šīs metodes piemērošanas priekšnoteikums ir tas, ka prasītājam ir jāparāda, ka apstākļi, kādos konkrēto licences maksu maksā citi licenciāti, ir tādi paši vai līdzīgi apstākļiem, kādos tiek prezumēts, ka licenciārs un pārkāpējs slēgtu darījumu.

Ja apstākļi nav salīdzināmi vai ja atbildētājs nebūtu dabūjis prasītāja licenci (galu galā, tiesību īpašnieks var vispār atteikt licencēšanu), bet cita zaudējumu atlīdzināšanas metode neder, tad ir svarīgi noteikt iedomātu licences maksu, ko licenci saņemot gribošs licenciāts būtu ar mieru maksāt un ko licencēt gribošs licenciārs būtu ar mieru saņemt. Tomēr, lai gan pušu sarunas ir hipotētiskas, licenci saņemot gribošais licenciāts un licencēt gribošais licenciārs vienmēr ir konkrētais licenciāts un konkrētais licenciārs lietā, un tiek tikai pieņemts, ka viņi vēlas viens ar otru vienoties par licenci – viņu sarunu pozīcijas ir tādas pašas kā reālajā dzīvē, ar viņu īstajām stiprajām un vājajām pusēm un to tirgu, kāds patiešām pastāv. Līdz ar to nav pareizs apelatores AS „Latvijas balzams” arguments, ka tā var noteikt tik lielu licences maksu, kādu pati vēlas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu tas ir prasītāja pienākums pierādīt tos faktus, uz kuriem prasītājs pamato savus prasījumus; prasītājam ir jāpierāda savu prasījumu pamatotību. Prasītāja AS „Latvijas balzams” nav pamatojusi, kas veidotu licences maksu tieši 1000 latu apmērā, līdz ar to nevar arī runāt par jebkādiem pierādījumiem nezināmu un prasībā neietvertu apsvērumu pierādīšanai.

Otrkārt, Civillietu tiesu palāta arī norāda, ka saskaņā ar loģikas, taisnības un samērības apsvērumiem atlīdzība pēc licences maksas metodes parasti nav savienojama ar aizliegumu

atbildētājam izmantot preču zīmi vai tai pārkāpjoši līdzīgu apzīmējumu (proti, nav savienojama ar galīgo pienākumrīkojumu). Proti, preču zīmes izmantošanas aizliegums nav savienojams ar atlīdzības piedziņu gadījumos, kad atlīdzība ir noteikta pēc iespējamās licences cenas, jo šādi noteikta atlīdzība netieši norāda, ka preču zīmes izmantotājs par tās izmantošanu ir samaksājis.

Prasītāja nav norādījusi, ka licences maksu viņa prasītu jebkādi ierobežotu laikā. Tā kā prasītāja ir prasībā lūgusi piemērot galīgo pienākumrīkojumu (aizliegumu atbildētājam izmantot gan reģistrētās preču zīmes, gan plaši pazīstamo neregistrēto preču zīmi un tām sajaucami līdzīgus apzīmējumus), ko tiesa arī nospriedusi piemērot, un prasītāja šajā daļā spriedumu nav pārsūdzējusi, tad papildu licences maksa par to preču zīmju izmantošanu, kuru izmantošana tiek aizliegta, nav pieļaujama.

Līdz ar to prasība daļā par zaudējumu atlīdzības piedziņu ir pilnīgi noraidāma. Savukārt pirmās instances tiesa nebija vispusīgi un pilnīgi izvērtējusi iepriekšminētos apstākļus un prasības pamatojumu un pierādījumus (jeb to trūkumu) lietā, kas bija novedis pie nepareiza sprieduma taisīšanas šajā prasības daļā.

Turklāt Civillietu tiesu palāta papildus norāda, ka ir pareizs atbildētājas apelācijas sūdzības arguments, ka likums neļauj noteikt dubultu zaudējumu atlīdzību par preču zīmju pārkāpumu. Likums neparedz preču zīmju īpašniekam tiesības saņemt „kompensāciju pēc tiesas ieskata”, kas varētu ietvert dubultotu zaudējumu atlīdzību, ja tiesa to uzskatītu par piemērotu un taisnīgu kompensāciju. Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 4.punkts un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmā un otrā daļa paredz tikai konkrētus kaitējuma atlīdzības veidus: zaudējumu atlīdzību un morālā kaitējuma atlīdzību, kuru apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikumu. Civillikuma normas faktisko zaudējumu piedziņu divkārsā vai kā citādi palielinātā apmērā neparedz. Faktisko zaudējumu atlīdzības summu var papildināt tikai atlīdzība par nemantisko pārkāpumu.

Prasītāja ir arī lūgusi piedzīt atlīdzību 20 000 latu apmērā par morālo kaitējumu, kas ar pārkāpumu nodarīts prasītājas un tās preču zīmju reputācijai. Morālā kaitējuma atlīdzība pēc būtības ir nemantiskā kaitējuma atlīdzība, proti, tā atlīdzina kaitējumu prasītāja nemantiskajiem labumiem jeb nemantiskajām vērtībām, pie kurām, Civillietu tiesu palātas ieskatā, pieder arī prasītājas norādītais kaitējums reputācijai. Nav pareizs atbildētājas uzskats, ka reputācijai nodarītais kaitējums ir novērtējams kā zaudējumi Civillikuma 1771.panta izpratnē. Reputācija ir nemantiska vērtība, un attiecīgi kaitējums reputācijai ir nemantisks kaitējums. Savukārt zaudējumi saskaņā ar Civillikuma 1772.pantu ir mantas samazinājums, tātad mantisks kaitējums.

Kaitējuma atlīdzības pamatmērķis ir kompensācija, tas ir, panākt, lai cietušais būtu tādā pašā stāvoklī, kā tad, ja pārkāpums nebūtu noticis. Tomēr kaitējuma atlīdzībai var būt arī citi mērķi – restitūcija, prevencija, sodīšana u.tml.

Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 4.punkts un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmā un otrā daļa paredz preču zīmju īpašnieka tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzību preču zīmes tiesību pārkāpuma gadījumā. Lai gan likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta otrā daļa precizē, ka morālā kaitējuma atlīdzības apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikumu, un, kā pareizi norādīts atbildētājas apelācijas sūdzībā, saskaņā ar Civillikuma 1635.panta otro daļu morālais kaitējums ir saprotams kā sāpes un ciešanas, kas var piemist tikai fiziskai personai, Civillietu tiesu palāta uzskata, ka iepriekšminētās tiesību normas nedrīkst tikt interpretētas tik šauri, ka tās izslēgtu lielākās daļas preču zīmju īpašnieku – juridisku personu tiesības uz šo atlīdzības veidu vispār.

Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 4.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesības uz preču zīmi var iegūt jebkura fiziskā vai juridiskā persona. Šī likuma 3.pants paredz, ka preču zīmi var veidot jebkurš apzīmējums, ko var grafiski attēlot un kas ļauj atšķirt viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem. Līdz ar to prasītāja pamatoti norāda, ka preču zīmes savu ražoto preču marķēšanai vai sniegto pakalpojumu sniegšanai galvenokārt komercdarbībā izmanto preču ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas uzņēmumi, kas ir juridiskas personas.

Civilprocesa likuma 250.¹⁷panta pirmās daļas 4.punkts un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmā daļa vienlīdz attiecas uz visiem preču zīmju īpašniekiem. Turklāt Civilprocesa likuma 250.¹⁷pants un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹pants tika radīti, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/48/EK (2004.gada 29.aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu prasības. Šī direktīva (preambulas 26.apsvēruma, 13.panta 1.punkta a)apakšpunkts) uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka visiem preču zīmju īpašniekiem ir paredzētas tiesības uz nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, ja tāds nodarīts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma rezultātā.

Līdz ar to Civillietu tiesu palātas ieskatā likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.¹panta pirmā daļa, atbilstoši šī likuma tvērumam un garam un minētās direktīvas prasībām, ir interpretējama nesašaurināti, proti, tā, ka morālais kaitējums šī likuma izpratnē ir saprotams plašākā nozīmē, proti, kā nemantiskais kaitējums, kas, cita starpā, ietver kaitējumu juridiskas personas reputācijai. Savukārt 28.¹panta otrā daļa regulē ne vairs tik

daudz tiesības uz morālo kaitējumu kā tādas, bet gan paredz ar tā apmēra noteikšanu saistītus jautājumus.

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti secinājusi, ka prasītājam kā preču zīmju īpašnieci ir subjektīvās civilās tiesības prasīt morālā kaitējuma atlīdzību par savu preču zīmju nelikumīgu izmantošanu, jo preču zīmju nelikumīgas izmantošanas rezultātā nodarīts kaitējums prasītājas reģistrēto preču zīmju reputācijai.

Uzņēmuma „PriceWaterhouseCoopers” 2004.gada preču zīmes „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” etiķetes novērtējumā zīmols „RĪGAS MELNAIS BALZAMS” un tā etiķete uz 2003.gada 31.decembri novērtēta par aptuveno vērtību starp 2 un 4 miljoniem latu (1.sēj. l.l. 169-206). Ar šo novērtējumu arī pierādīta pretstatīto preču zīmju augstā reputācija; tās ir vienas no Latvijā pazīstamākajām preču zīmēm. Loģika un dzīvē gūtie novērojumi Civillietu tiesu palātai ļauj izdarīt secinājumu, ka neatļauta preču zīmes izmantošana uz preces, kas nav atbilstoša oriģinālajai precei un prasītājas kā preču zīmes īpašnieces kvalitātes prasībām, degradē patērētāja priekšstatu par prasītājam piederošajām pretstatītajām preču zīmēm un prasītājas preču kvalitāti, tādējādi nodarot kaitējumu prasītājas un tās preču reputācijai, par ko dodama nemantiskā kaitējuma atlīdzība. Jo īpaši šo patērētāju priekšstatu var degradēt ar atbildētājas esences izplatīšanu radītais nepareizais priekšstats, ka prasītājas ražotais balzams „BLACK BALSAM” tiek ražots, sajaucot esenci ar degvīnu un cukuru tādā veidā, kāds norādīts uz atbildētājas esences pudeles.

Nosakot atlīdzības par nemantisko kaitējumu apmēru, Civillietu tiesu palāta ņem vērā pārkāpuma ilgumu, apmēru (smagumu), raksturu, sekas un pārkāpēja vainas pakāpi.

Prasītājas preču zīme - etiķete ir ļoti specifiska, komplicēta, satur daudzus sīki izstrādātus elementus, turklāt daudzus gadus plaši pazīstama, līdz ar to ir izslēgta atbildētājas etiķetes kā nejauša līdzīgas etiķetes atdarinājuma iespēja. Atbildētājas izdarītais prasītājas preču zīmju tiesību pārkāpums ir acīmredzams, rupjš, izdarīts ar klaji negodprātīgu nolūku iedzīvoties uz prasītājas preču zīmju un ar tām marķēto preču labās reputācijas un popularitātes tirgū.

No lietas materiāliem (2.sēj. l.l. 34-71) redzams, ka pārkāpuma preces piedāvātas tirgū šādā apmērā: 25 ml pudelītes – 288 un 1 l pudeles – 10. Turklāt preces izplatītas salīdzinoši nelielā izplatīšanas tīklā, nevis populārākajos un izplatītākajos veikalos, kā, piemēram, „Rimi” vai „Maxima”, vai populārākajās interneta vietnēs vai interneta veikalos. Tāpat komercdarbība ar pārkāpuma precēm notika nelielā apjomā.

Tāpat no lietas materiāliem (2.sēj. l.l. 212-252) konstatējams, ka pārkāpuma preces reklamētas salīdzinoši nedaudz: tikai interneta mājas lapās www.akciza.net, www.majasalus.lv un www.aromaxl.com. Tāpat informācija par šo produktu bija pieejama

visai ierobežoti un ticami nepaspēja nonākt līdz plašam patērētāju lokam. Attiecīgi uzskatāms, ka atbildētājas preces var būt nostiprinājušās tikai neliela patērētāju loka apziņā saistībā ar prasītāju kā ražotāju un tās preču zīmēm.

No pierādījumiem lietā secināms, ka pārkāpums, sakarā ar kura izdarīšanu dodama nemantiskā kaitējuma atlīdzība, ir ildzis aptuveni deviņus mēnešus – no 2010.gada 27.decembra līdz 2011.gada 08.septembrim. Aptuveni trīs mēnešus (no jūnija vidus līdz septembra vidum) pārkāpums izdarīts neskatoties uz to, ka atbildētāja bija brīdināta par prasītājas preču zīmju pārkāpumu.

Civillietu tiesu palāta piekrīt prasītājas pretapelācijas sūdzības argumentam, ka atbildētāja pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas nav centusies novērst pārkāpumu. Gluži otrādi – pat pēc brīdinājuma par pārkāpumu saņemšanas (1.sēj. l.l. 254-257) atbildētāja tīši un ar tiešu nodomu turpināja izplatīt tirgū pārkāpuma preces, ko apliecina pierādījumi lietā (1.sēj. l.l. 258-262, 2.sēj. l.l. 8-14).

Likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm” 28.panta ceturrtā daļa paredz, ka, nosakot atbildību par preču zīmes nelikumīgu izmantošanu, atbildētāja vainas pakāpes noteikšanai kā pierādījumu var izmantot šā likuma 24.panta trešajā daļā minētā brīdinājuma saņemšanas faktu. Līdz ar to apstākļi, ka pēc 2011.gada 15.jūnija brīdinājuma saņemšanas un 2011.gada 21.jūnija rakstveida solījuma pārtraukt attiecīgās produkcijas izplatīšanu atbildētāja turpināja izplatīt pārkāpuma preces, Civillietu tiesu palātas ieskatā liecina par tīšu un ar tiešu nodomu izdarītu pārkāpumu laikā pēc 2011.gada jūnija vidus. Lai gan viss pārkāpums izdarīts ar acīmredzamu mērķi apzināti iedzīvoties uz prasītājas preču zīmju plašās atpazīstamības un labās reputācijas rēķina, pārkāpuma turpināšana pēc brīdinājuma saņemšanas vērtējama kā īpaši nekaunīga un prasītājas tiesības aizskaroša rīcība, par ko arī ir nosakāma lielāka kaitējuma atlīdzība.

Civillietu tiesu palāta piekrīt atbildētājas argumentam, ka morālā jeb nemantiskā kaitējuma atlīdzība ir primāri domāta prasītājai nodarītā kaitējuma kompensēšanai, nevis atbildētāja sodīšanai. Tomēr kaitējuma kompensācija, lai sasniegtu savu mērķi, var ietvert arī sodošus elementus, jo nodarītā kaitējuma smagums parasti ir atkarīgs arī no nodarījuma izdarīšanas veida un nodarītāja attieksmes. Proti, jo bezkaunīgāka ir pārkāpēja attieksme, jo lielāks morālais aizskārums. Lai gan šis princips ir īpaši raksturīgs fizisku personu aizskārumam, tomēr nevar noliegt, ka tas ietekmē arī juridiskajām personām nodarītā aizskāruma nopietnumu, jo juridiskas personas darboties spēja un komerciālie panākumi lielā mērā ir atkarīgi no tajā strādājošām fiziskajām personām.

Līdz ar to, ņemot vērā visus iepriekšminētos apstākļus un argumentus, Civillietu tiesu palāta atzīst par taisnīgu un samērīgu noteikt nemantiskā kaitējuma atlīdzību 300 latu apmērā

mēnesī par pirmajiem sešiem pārkāpuma mēnešiem (līdz 2011.gada jūnija vidum), kas ir 1800 lati ($300 \times 6 = 1800$), un dubultā 600 latu apmērā mēnesī par atlikušajiem trīs pārkāpuma mēnešiem, kas arī ir 1800 lati ($600 \times 3 = 1800$), kopā – 3600 lati par visu pārkāpumu.

Civillietu tiesu palāta piekrīt prasītājas pretapelācijas sūdzības argumentam, ka atlīdzībai par nodarīto kaitējumu ir jābūt ne tikai kompensējošai, bet arī preventīvai, un Civillietu tiesu palātas ieskatā šādā apmērā noteikta kompensācija pilda arī šo mērķi, jo tā pārsniedz atbildētājas uzrādītos un pierādītos ienākumus no pārkāpuma preču realizācijas (2.sēj. l.l. 34-71).

Tajā pašā laikā Civillietu tiesu palāta atzīst par pamatotu atbildētājas norādīto, ka taisnīgas un samērīgas kompensācijas būtība nevar būt saistīta ar faktisku otra procesuālā līdzdalībnieka iznīcināšanu un padarīšanu par maksātnespējīgu. Līdz ar to prasītājas prasīto atlīdzības apmēru (20 000 latu) Civillietu tiesu palāta vērtē kā pārmērīgu, bet 3600 latus novērtē kā tādu kompensāciju, kas gan var pienācīgi kompensēt prasītājai nodarīto nemantisko kaitējumu, gan būt samaksājams arī tāda lieluma uzņēmumam kā atbildētājas uzņēmums. Turklāt atbildētāja nav norādījusi un pierādījusi, sākot no kāda piedzītās summas apmēra tai objektīvi varētu iestāties maksātnespēja.

Prasītājai ir arī tiesības saņemt no atbildētājas prasītos likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās nemantiskā kaitējuma atlīdzības summas līdz sprieduma izpildei saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.panta pirmo daļu.

Ņemot vērā visu iepriekšminēto, Civillietu tiesu palāta atzīst, ka pirmās instances tiesa ir lielākoties pareizi un vispusīgi novērtējusi apstākļus un pierādījumus lietā un taisījusi likumīgu un taisnīgu spriedumu, izņemot tikai daļā par mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzību. Savukārt prasītājas pretapelācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu un atbildētājas apelācijas sūdzība par Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.jūlija papildspriedumu ir pilnīgi nepamatotas, bet atbildētājas apelācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 30.maija spriedumu ir pamatota tikai daļēji.

Tā kā prasība ir par naudas piedziņu ir daļā noraidāma, tad attiecībā uz noraidīto daļu (17 400 latiem) saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu ir atceļams prasības nodrošinājums, kas bija piemērots ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2011.gada 06.septembra lēmumu prasības nodrošināšanai 21 000 latu apmērā. Attiecīgi prasības nodrošinājuma līdzekļu kopējais apmērs saglabājams prasības par naudas piedziņu apmierinātajā apmērā – līdz 3600 latiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītāja bija samaksājusi valsts nodevu par prasību un apmierinātajiem pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas pieteikumiem 860 latu kopējā apmērā (150 latus par nemantisko prasījumu, 500 latus par mantisko piedziņas prasījumu un 105 latus par katru no diviem pagaidu līdzekļu piemērošanas pieteikumiem). Tā kā prasība apmierināma daļēji, tad prasītājas labā no atbildētājas piedzenama valsts nodeva atbilstoši prasības apmierinātajai daļai: par nemantisko prasījumu (galīgo pienākumrīkojumu – aizliegumu izmantot preču zīmi) – 150 lati, par katru no diviem pagaidu līdzekļu piemērošanas pieteikumiem – 105 lati (kopā 210 lati) un par apmierināto 3600 latu kaitējuma atlīdzības prasījumu saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.c)punktu (redakcijā, kas bija spēkā prasības celšanas laikā) – 215 lati. Tātad kopā no atbildētājas prasītājas labā piedzenama valsts nodeva 575 latu apmērā.

Tāpat atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, 41.panta pirmajai daļai no atbildētājas prasītājas labā piedzenami prasītājas samaksātie ar tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) – 3,30 lati (1.sēj. 1.l. 7).

Prasītājas pretapelācijas sūdzība ir pilnībā noraidīta, līdz ar to par to samaksātā valsts nodeva prasītājam nav atlīdzināma.

Savukārt atbildētāja par savu apelācijas sūdzību bija samaksājusi valsts nodevu 408 latu apmērā (2.sēj. 1.l. 201, 207). Tā kā apelācijas sūdzība apmierināta daļā par 1900 latiem (5500-3600=1900), tad atbildētājas labā no prasītājas ir piedzenama šai summai atbilstoša valsts nodeva, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.c)punktu (redakcijā, kas bija spēkā apelācijas sūdzības iesniegšanas laikā) ir 172,50 lati.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Ņemot vērā, ka prasība par preču zīmju pārkāpumu pēc būtības ir apmierināta, jo ir konstatēts pārkāpums un par to piemēroti tiesiskās aizsardzības līdzekļi, tad Civillietu tiesu palāta atzīst, ka šī panta izpratnē minētie izdevumi ir jānes pārkāpējam – atbildētājam. Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts” tarifiem, ar tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi (ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) lietā ir bijuši 19,22 lati: pirmajā instancē 16,54 lati (2.sēj. 1.l. 2, 85, 164) un apelācijas instancē – 2,68 lati (2.sēj. 1.l.

223). No šiem izdevumiem prasītāja bija apmaksājusi 3,30 latus (1.sēj. l.l. 7), līdz ar to atlikusī daļa – 15,92 lati ir piedzenami no atbildētājas valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai daļai, ja prasītāja prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam.

Prasītāja ir lūgusi piedzīt tiesāšanās izdevumus (tostarp tiesas izdevumus) 8626,78 latu apmērā. Civillietu tiesu palāta jau iepriekš norādīja, kādi tiesas izdevumi ir atzīstami par pierādītiem, pamatotiem un tātad atlīdzināmiem prasītājai. Attiecībā uz ar lietas vešanu saistītiem izdevumiem sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu, atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 3.punktam, Civillietu tiesu palāta atzīst par pierādītiem tikai esences parauga iegādes izdevumus 31 lata apmērā, ko pierāda čeks 1.sēj. l.l. 260.

Par ar lietas vešanu saistītiem izdevumiem, kas radušies sakarā ar advokāta palīdzības apmaksu, ir atzīstami 5282,48 lati. Tos veido summa, kuras apmēru un apmaksu pierāda 2.sēj. l.l. 95-100 esošie rēķini un konta izraksts, no kuras atskaitāms 22 % pievienotās vērtības nodoklis, jo tā atlīdzināšanas pienākumu Civilprocesa likuma 44.pants neparedz. No šīs summas Civillietu tiesu palāta atzīst par atlīdzināmiem 3080 latus, ko veido 2000 lati par nemantisko galīgā pienākumrīkojuma piemērošanas prasījumu (šādu ierobežojumu prasībām, kurām nav mantiska rakstura, paredz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.d)punkts) un 1080 lati par mantisko prasījumu apmierināto daļu (šādu 30 % ierobežojumu no mantisko prasījumu apmierinātās daļas (3600 latiem) paredz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.a)punkts).

Civillietu tiesu palāta šajā spriedumā jau iepriekš ir motivējusi, kāpēc atbildētājai nav tiesību uz ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanu saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro un trešo daļu, ja prasība ir daļēji apmierināta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.¹pantu sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Augstākajā tiesā.

Savukārt daļā par pārkāpuma preču atsaukšanu, izņemšanu no tirdzniecības un iznīcināšanu, kā arī sprieduma publiskošanu labprātīgas izpildes termiņš nosakāms viens mēnesis no sprieduma spēkā stāšanās dienas, atbilstoši Civilprocesa likuma 197.panta pirmajai daļai.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187.panta otro daļu, 193.pantu, 194.pantu, 430.pantu, 432.pantu, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta

n o s p r i e d a :

Apmierināt daļēji akciju sabiedrības „Latvijas balzams” prasību.

Aizliegt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) izmantot vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, preču zīmes Nr. M 55 827, Nr. M 44 948, Nr. M 49 334, Nr. M 48 958 un Nr. M 48 957, kā arī šīm preču zīmēm sajaucami līdzīgus apzīmējumus, tostarp aizliegt SIA „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) minēto preču zīmju un apzīmējumu lietošanu (uzdrukāšanu, piestiprināšanu) uz precēm vai to iepakojuma, preču piedāvāšanu, laišanu tirgū vai uzglabāšanu šādiem nolūkiem saistībā ar šiem apzīmējumiem, preču importu vai eksportu saistībā ar šiem apzīmējumiem, minēto apzīmējumu izmantošanu lietišķajos dokumentos un reklāmā.

Uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) pienākumu atsaukt un pilnībā izņemt no tirdzniecības balzama esences, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM” vai etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu, viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) pienākumu iznīcināt visas pudeles un etiķetes, kas marķētas ar vārdisko apzīmējumu „BLACK BALSAM”, un visas pudeles, kas marķētas ar etiķeti balzama esencei „BLACK BALSAM” ar zelta un melnas krāsas salikumu, viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) pienākumu par saviem naudas līdzekļiem publiskot pilnībā šajā lietā spēkā stājušos tiesas spriedumu laikrakstā „Dienas Bizness” un Interneta portālā www.delfi.lv viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) akciju sabiedrības „Latvijas balzams” (reģistrācijas Nr. 40003031873) labā nemantiskā kaitējuma atlīdzību Ls 3 600 (trīs tūkstoši seši simti latu) apmērā.

Noteikt akciju sabiedrībai „Latvijas balzams” (reģistrācijas Nr. 40003031873) tiesības saņemt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no piedzītās nemantiskā kaitējuma atlīdzības summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Noraidīt prasību pārējā daļā – par zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu Ls 17 400 (septiņpadsmit tūkstoši četri simti latu) apmērā.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) akciju sabiedrības „Latvijas balzams” (reģistrācijas Nr. 40003031873) labā

tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu Ls 575 (pieci simti septiņdesmit piecus latus), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30 (trīs latus un 30 santīmus) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus Ls 3111 (trīs tūkstoši viens simts vienpadsmit latus), kopā – Ls 3689,30 (trīs tūkstoši seši simti astoņdesmit deviņus latus un 30 santīmus).

Piedzīt no akciju sabiedrības „Latvijas balzams” (reģistrācijas Nr. 40003031873) sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) labā tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu Ls 172,50 (viens simts septiņdesmit divus latus un 50 santīmus).

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mājas alus” (reģistrācijas Nr. 40103273184) valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 15,92 (piecpadsmit latus un 92 santīmus).

Atcelt daļā – par Ls 17 400 (septiņpadsmit tūkstoši četri simti latiem) – prasības nodrošinājumu, kas piemērots ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2011.gada 06.septembra lēmumu, nosakot, ka prasības nodrošinājuma līdzekļu kopējais apmērs saglabājas līdz Ls 3600 (trīs tūkstoši seši simti latiem). Prasības nodrošinājums pilnā Ls 21 000 (divdesmit viena tūkstoša latu) apmērā saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Sprieduma daļā par piedziņu labprātīgas izpildes termiņu noteikt 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Šajā termiņā valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Augstākajā tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā un iemaksājot drošības naudu Ls 200 (divi simti latu) apmērā.

Pilns spriedums faktiski sastādīts 2013.gada 26.aprīlī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese

Z.Pētersone

Tiesnese

A.Čerņavska

Tiesnesis

R.Grāvelsiņš